

Nguyễn Khánh Hà

Rèn Kĩ NĂNG SỐNG cho **HỌC SINH**

Kĩ năng tự nhận thức

SACHHOC.COM

NHÀ XUẤT BẢN ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

Nguyễn Khánh Hà

Rèn Kĩ NĂNG SỐNG

cho **HỌC SINH**

Kĩ năng tự nhận thức

(In lần thứ 2)

NHÀ XUẤT BẢN ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

Lời nói đầu

Thế giới đang có những thay đổi mạnh mẽ trên mọi mặt và tác động đến nhiều lĩnh vực của đời sống xã hội. Vì vậy, một số chuẩn mực đạo đức, quy tắc ứng xử, quy tắc sống cũng phải thay đổi theo.

Lứa tuổi học sinh là giai đoạn hình thành những giá trị nhân cách; các em giàu ước mơ, ham hiểu biết, thích tìm tòi, muốn khám phá song còn thiếu hiểu biết sâu sắc về xã hội, thiếu kinh nghiệm sống nên dễ bị lôi kéo, kích động, hoặc dễ học theo, bắt chước một số thói hư, tật xấu du nhập từ thế giới bên ngoài, từ mạng Internet...

Sống trong xã hội phát triển, với xu thế toàn cầu hoá, con người cần phải sớm được trang bị những kỹ năng cần thiết để hoà nhập với cộng đồng. Rèn kỹ năng sống lại càng cần thiết đối với thế hệ trẻ vì các em là những chủ nhân tương lai của đất nước. Giáo dục kỹ năng sống góp phần giáo dục toàn diện cho học sinh. Kỹ năng sống tốt sẽ giúp học sinh vững vàng đối diện với mọi hoàn cảnh, là chìa khoá để các em mở ra cánh cửa thành công. Rèn kỹ năng sống cho học sinh đòi hỏi một quá trình lâu dài và liên tục.

Nhằm góp phần nâng cao kỹ năng sống cho các em học sinh, chúng tôi biên soạn bộ sách ***Rèn kỹ năng sống cho học sinh***, giới thiệu những kỹ năng sống cơ bản nhất với học sinh qua 8 chủ đề chính: Kỹ năng tự nhận thức; Kỹ năng kiểm soát cảm xúc; Kỹ năng làm chủ bản thân; Kỹ năng giao tiếp; Kỹ năng đặt mục tiêu; Kỹ năng giải quyết vấn đề; Kỹ năng tư duy sáng tạo và tư duy tích cực; Kỹ năng ra quyết định.

Thông qua những khái niệm cơ bản, những câu chuyện và những hoạt động khám phá, bộ sách giúp học sinh không chỉ nắm vững khái niệm mà còn được tham gia như người trong cuộc vào những tình huống cụ thể, cùng suy nghĩ tìm biện pháp xử lí các tình huống, qua đó rèn luyện và biết cách ứng dụng những kĩ năng sống vào thực tiễn.

Hì vọng bộ sách sẽ là tài liệu bổ ích đối với các em học sinh.

Tác giả

Phần một

KHÁI NIỆM CƠ BẢN

I. KHÁI NIỆM

1. Tự nhận thức là gì?

Tự nhận thức là sự nhận biết nhân cách của bản thân, các điểm mạnh, điểm yếu, những giá trị của mình, những điều mình ưa thích, những điều mình không thích, biết những động cơ thúc đẩy bản thân hành động và khiến bản thân vui vẻ, muốn phát triển bản thân, đồng thời có niềm tin và hiểu rõ được những thành quả mà mình mong đợi.

Nhận thức về bản thân có nghĩa là biết:

- + Điều gì mình muốn, điểm mạnh, điểm yếu của mình.
- + Cá tính, hành vi, thói quen, phản ứng cảm xúc, động lực và quá trình suy nghĩ của mình.
- + Niềm tin cốt lõi của mình về bản thân và cuộc sống.
- + Nỗi sợ hãi và niềm đam mê của mình.
- + Những gì mình muốn trong một mối quan hệ và lí do tại sao.
- + Điều gì mình thích và không thích.
- + Suy nghĩ và cảm xúc của mình về tiền bạc.
- + Những gì phù hợp nhất với mong muốn sự nghiệp và tài năng của mình.

2. Tầm quan trọng của kĩ năng tự nhận thức

Tự nhận thức là một trong những thuộc tính của trí tuệ cảm xúc và là một yếu tố quan trọng trong việc đạt được thành công.

Tự nhận thức là một kĩ năng quan trọng để giúp bạn trở thành một người có thể đối diện với những bất ổn của cuộc sống một cách nhẹ nhàng với nụ cười trên khuôn mặt và trạng thái an bình trong trái tim. Nó là một trong những chìa khoá quan trọng để bạn thành công.

Hơn nữa, khi bạn biết tự nhận thức, bạn có thể xây dựng mối quan hệ mạnh mẽ hơn và tốt hơn với gia đình và bạn bè. Bạn biết những gì bạn nói hoặc làm sẽ ảnh hưởng như thế nào đến những người xung quanh, từ đó học cách cảm thông để suy nghĩ kĩ trước khi bạn nói điều gì đó hoặc làm điều gì đó làm tổn thương cảm xúc của người khác. Bạn sẽ trở thành một người tích cực mặc dù phải đối mặt với sự căng thẳng của cuộc sống hàng ngày.

a. Tự nhận thức để tự tin

Tự nhận thức còn giúp bạn có thể đối phó với những người coi thường bạn. Lúc này hay lúc khác, bạn có thể đã bị bạn bè hoặc thậm chí cả người thân trong gia đình coi thường, khinh rẻ hay lăng mạ. Đó là một cảm xúc đau đớn. Tuy nhiên, nếu bạn có cái nhìn tốt hơn và một sự hiểu biết chân thực về những người đó, bạn có thể dễ dàng vượt qua. Tại sao vậy? Bạn nên hiểu rằng những người muốn khinh rẻ người khác hoặc nói xấu người khác thường không tự tin. Những lời lăng mạ có thể làm tổn thương cảm xúc của bạn, nhưng nó sẽ không thể lấy đi sự tự tin của bạn.

Trong trường hợp người khác làm tổn thương hay muốn kéo bạn xuống, bạn có thể đứng lên bảo vệ cho quyền lợi của mình và tự khẳng định mình với sự điềm tĩnh; bạn nên hiểu rằng một người luôn sống trong tức giận, cay đắng hay tiêu cực sẽ dễ làm tổn thương chính mình hơn là làm tổn thương người khác.

Tự nhận thức giúp bạn biết làm thế nào để giữ gìn mối quan hệ tốt với những người khác; biết làm thế nào để đối phó với những người làm tổn thương bạn, đối phó với sự thất vọng, tức giận hoặc trầm cảm trong con người bạn.

b. Tự nhận thức để xây dựng sự đồng cảm

Nếu bạn có sự hiểu biết tốt hơn về cách mình nghĩ, cảm nhận hay phản ứng với một tình huống nào đó thì bạn cũng có thể hiểu được tại sao mọi người hành động theo cách mà họ làm. Đây là sự đồng cảm. Tại sao chúng ta cần phải đồng cảm? Đơn giản vì bạn sẽ cảm thấy tốt hơn khi biết bạn cố ý làm tổn thương cảm xúc của người khác cũng có nghĩa là đang làm tổn thương chính mình. Đồng thời trong quá trình tự nhận thức, bạn cũng kiểm soát được những cảm xúc tiêu cực như sự kiêu ngạo hay tự mãn.

Khi một cá nhân lớn dần, nhu cầu hoà nhập xã hội, tiếp xúc với thế giới bên ngoài ngày càng cao. Thông tin ngoại cảnh không chỉ có những điều tốt đẹp mà còn bao gồm cả những cái xấu, cái không tốt. Vì vậy, việc học kĩ năng sống là vô cùng cần thiết với tuổi trẻ.

Khi nhận thức rõ, hiểu rõ về mình, mỗi cá nhân sẽ nhận ra được điều gì là chưa phù hợp để hướng đến sự thay đổi hoặc thích ứng. Chẳng hạn, một đứa trẻ có kĩ năng tự nhận thức sẽ tự nhận thấy mình đang nói quá to ở nơi những người khác đang cố gắng tập trung để học tập hay làm việc, hoặc ở nơi cần sự yên tĩnh, từ đó biết điều chỉnh âm lượng hoặc tiếng nói của mình đến một mức độ thích hợp hơn.

Tự nhận thức là có một nhận thức rõ ràng về cá tính của bạn, bao gồm cả những điểm mạnh, điểm yếu, những suy nghĩ, niềm tin, động lực và cảm xúc. Tự nâng cao nhận thức làm cho người khác hiểu được bạn, cách làm thế nào để họ cảm nhận được bạn, hiểu thái độ và phản ứng của bạn đối với họ trong các tình huống của cuộc sống.

Tự nhận thức cũng cho phép bạn hiểu về người khác, vì nếu không hiểu bản thân thì không thể biết và hiểu cảm xúc của người khác, hiểu cách họ

cảm nhận về bản thân mình cũng như thái độ và phản hồi tích cực hoặc tiêu cực của họ với mình.

Mỗi cá nhân khi đã hiểu rõ về bản thân mình thì có thể chấp nhận hoặc thay đổi bản thân mình.

c. Tự nhận thức để biết mình sai

Khi một người không biết tự nhận thức sẽ rất khó khăn để họ có thể xin lỗi hoặc thừa nhận rằng họ sai. Thông thường, có người thậm chí không hề biết rằng họ đã sai ngay ở những bước đầu tiên trong một công việc nào đó. Họ nghĩ rằng họ luôn luôn đúng và nếu một cái gì đó không thực hiện được theo kế hoạch, họ luôn cho là lỗi của người khác.

Nếu chúng ta có thể thừa nhận sai sót của mình, chúng ta có thể thay đổi một cách tích cực để cải thiện chúng.

d. Tự nhận thức để biết khoan dung

Việc tự nhận thức được rằng không ai là hoàn hảo cho phép chúng ta không đòi hỏi tất cả mọi thứ đều trọn vẹn theo ý muốn chủ quan của mình, biết chấp nhận những khiếm khuyết của bản thân và cả của người khác.

Từ việc biết tôn trọng bản thân sẽ dẫn đến tôn trọng người khác, học hỏi những điểm hay từ người khác để ngày càng phát triển nhân cách theo chiều hướng tốt hơn.

e. Tự nhận thức để không bị lôi kéo, dụ dỗ vào các tệ nạn xã hội

Khi cá nhân luôn có ý thức và biết chọn cho mình lối sống lành mạnh, tránh xa lối sống buông thả, xa hoa, theo đuổi vật chất tầm thường để vươn tới, đạt được những giá trị đích thực mà mỗi cá nhân đã lựa chọn thì sẽ không bị các tệ nạn xã hội lôi kéo, dụ dỗ, không có nguy cơ bị nghiện ma túy và lạm dụng các chất gây nghiện.

g. Sự tự nhận thức là cơ sở nền tảng, hỗ trợ tất cả các năng lực tư duy cảm xúc khác

Tự nhận thức có trước, từ đó chi phối và hỗ trợ tất cả các kỹ năng khác. Tự nhận thức là một kỹ năng sống rất cơ bản của mỗi chúng ta, là nền tảng để giao tiếp, ứng xử phù hợp và hiệu quả với người khác cũng như để cảm thông được với người khác. Ngoài ra, có hiểu đúng về mình, mỗi người mới có thể có những quyết định, những sự lựa chọn đúng đắn, phù hợp với khả năng của bản thân, với điều kiện thực tế và yêu cầu xã hội. Ngược lại, đánh giá không đúng về bản thân có thể dẫn đến những hạn chế, sai lầm, thất bại trong cuộc sống và trong giao tiếp với người khác.

II. HƯỚNG DẪN TỰ NÂNG CAO NHẬN THỨC BẢN THÂN

** Để hiểu thêm về mình, bạn cần trả lời được những câu hỏi sau:*

1. Về quan hệ xã hội

Ví dụ:

- *Bạn thích chơi với những người như thế nào?*

- Người thông minh.

- *Tại sao bạn thích được quan hệ với những người thông minh?*

- Bởi vì tôi ham hiểu biết, muốn tìm kiếm câu trả lời và nếu tôi có những người bạn thông minh, câu trả lời của họ sẽ hữu ích với tôi hơn. Bởi tôi thích khám phá thế giới của những ý tưởng, nhận thức và niềm tin tinh thần tạo cảm giác hấp dẫn đối với tôi...

- *Tại sao bạn thích những người hay tò mò?*

- Tôi là một người tò mò, vì vậy sẽ thú vị hơn khi tôi có một người bạn hay tò mò.

- *Sao bạn lại thích những người hài hước?*

- Vì tôi thích cười.

• Vì sao bạn lại thích các đặc điểm đó ở mọi người?

– Họ có tất cả những thứ tôi thích, họ luôn cởi mở, khám phá và chia sẻ ý tưởng. Và hầu hết thời gian ở bên nhau, chúng tôi cười rất nhiều.

• Những người bạn xung quanh bạn có những tính cách đó không?

• Bạn lựa chọn chơi với người giống mình hay khác mình? Vì sao?

• Bạn có mấy người bạn thân? Mỗi quan hệ với những người bạn này như thế nào (nói chuyện, chia sẻ, cùng làm việc gì đó, cùng chơi điện tử...)?

• Bạn bè nghĩ về bạn như thế nào?

2. Về cảm xúc

• Kể ra ba sự kiện mà bạn cảm thấy hạnh phúc nhất. Điều gì lúc đó khiến bạn hạnh phúc?

- Điều gì trong cuộc sống hiện tại khiến bạn sợ nhất? Vì sao?

.....

.....

- Khi nào bạn cảm thấy tức giận nhất hoặc khó chịu nhất? Yếu tố nào khiến bạn tức giận như vậy?

.....

.....

.....

- Bạn có thể kiểm soát được cảm xúc của mình hay không? Có thì lúc nào và như thế nào? Không thì trong trường hợp như thế nào?

.....

.....

.....

3. Về đặc điểm cá nhân

- Năm điểm mạnh nhất của bạn là gì?

.....

.....

.....

.....

.....

• *Bạn có sử dụng tất cả những điểm mạnh trong cuộc sống của bạn hay không? Nếu có thì sử dụng khi nào? Nếu không thì tại sao?*

• *Ba điểm yếu lớn nhất của bạn là gì? Điểm yếu nào gây ra nhiều rắc rối nhất trong cuộc sống của bạn?*

• *Phẩm chất nào của bản thân mà bạn tự hào nhất?*

• *Năng lực, kỹ năng nào của bản thân khiến bạn tự hào nhất?*

• *Những điều bạn mong muốn nhất là gì? Vì sao?*

4. Về định hướng nghề nghiệp

- Hoạt động nào bạn thích chơi nhất khi còn nhỏ?

.....

.....

- Bạn thích công việc nào? Hãy chọn một công việc mà bạn thích và đánh dấu X vào ☐ tên công việc đó.

☐ kinh doanh

☐ nghiên cứu

☐ nông dân

☐ công nhân

☐ kế toán

☐ giáo viên

☐ dịch vụ

☐ mỹ thuật – thiết kế

☐ kỹ sư

☐ luật sư

☐ y tá

☐ kiến trúc sư

☐ cảnh sát

☐ ca sĩ

☐ người mẫu

- Những công việc nào khác mà bạn ưa thích?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- * Mỗi ngày bạn nên dành 1 – 2 phút để suy nghĩ về các trải nghiệm trên.

Phần hai

ĐỌC TRUYỆN VÀ THỰC HÀNH KĨ NĂNG

LỜI KHUYÊN CỦA NGƯỜI CHA

"Mỗi ngày con nhớ dành lời khuyên tặng vài người. Mỗi năm một lần con hãy xem mặt trời mọc.

Nhìn thẳng vào mắt mọi người nói lời "cảm ơn" càng nhiều càng tốt, càng nhiều càng hay.

Đối xử với mọi người như con muốn được đối xử như thế.

Kết thêm những người bạn mới nhưng trân trọng những người bạn cũ.

Hãy giữ kín những điều bí mật. Phải can đảm, đừng bao giờ lừa gạt ai cả, đừng tự dối lòng mình, phải học cách lắng nghe.

Đừng làm ai mất hi vọng. Đừng hành động khi con đang còn giận dữ. Phải giữ tư thế đàng hoàng.

Muốn đến một nơi nào đó thì phải có mục đích và tự tin rồi hãy đi.

Đừng bao giờ trả công cho ai đó khi họ chưa làm xong việc.

Hãy sẵn sàng thua một trận đánh để thắng một trận chiến.

Đừng bao giờ ngồi lê đôi mách, cẩn thận với kẻ nào mà họ không còn gì để mất. Khi gặp một hành động khó khăn, con hãy thực hiện như không hề có thất bại. Đừng bao giờ giao du quá rộng.

Học cách trả lời "không" một cách dứt khoát.

Đừng mong cuộc đời đối xử sòng phẳng với con. Đừng đánh giá thấp sức mạnh của sự tha thứ. Hãy mạnh dạn trong cuộc sống. Hãy tiếc điều chưa làm được chứ đừng tiếc điều đã làm xong.

Đừng trì hoãn công việc. Hãy làm ngay những điều cần làm đúng lúc. Đừng sợ phải nói "tôi xin lỗi", "xin lỗi" và "rất tiếc". Phải yêu thương mọi người dù đó là kẻ thù của con. Phải biết im lặng chờ đợi và phải biết tha thứ.

Một người không tốt với con thì con không nên quá bận tâm về điều đó. Trong cuộc sống của con, không ai phải có nghĩa vụ đối tốt với con trừ cha mẹ. Còn với những người tốt với con, con nên trân trọng và biết ơn điều đó. Nhưng con cũng cần phải có chút đề phòng bởi mỗi người khi làm bất cứ việc gì đều có mục đích riêng. Hãy nhớ, họ tốt với con không đồng nghĩa với việc họ phải quý mến con.

Không có ai là không thể thay thế, không có vật gì hoàn toàn thuộc sở hữu của con. Vì thế, nếu sau này người con yêu thương không còn ở bên, hay họ không còn là nơi con có thể đặt niềm tin, con cũng đừng bi lụy. Sinh mệnh con người thực sự ngắn ngủi, con đừng để mỗi ngày trôi đi vô ích. Người ta tham vọng sống lâu nhưng con chỉ cần sống hạnh phúc mỗi ngày. Hãy trân trọng và yêu lấy cuộc sống hiện tại của con.

Trên đời này không có gì là nhất cử, tình yêu chỉ là cảm giác bất chợt đi qua cuộc đời con, nhưng nó sẽ theo thời gian và lòng người mà thay đổi. Nếu như người đó rời xa con, con hãy học cách chờ đợi. Hãy để thời gian rửa sạch vết thương lòng, để tâm hồn con lắng lại rồi nỗi đau của con cũng sẽ dần biến mất. Con đừng mơ ước một tình yêu hoàn hảo, cũng đừng thối phồng nỗi đau khi nó không còn.

Có những người thành đạt mà không cần trải qua nhiều trường lớp, nhưng điều đó không có nghĩa là con thôi nỗ lực học tập. Kiến thức con học được chính là vũ khí con cần có, hãy nhớ người ta không thể làm gì nếu họ chỉ có tay không.

Con không nhất thiết phải chăm sóc cha nữa cuộc đời còn lại và cha cũng thế. Khi trưởng thành, con có thể tự mình bước đi, trách nhiệm của cha cũng đã kết thúc. Sau này dù con hạnh phúc hay buồn đau, con đều phải tự mình lựa chọn và có trách nhiệm với nó.

Con có thể bắt mình phải giữ chữ tín, nhưng không thể yêu cầu người khác làm thế với mình. Con có thể yêu cầu bản thân phải đối đãi tốt với mọi người, nhưng con không thể kì vọng người ta sẽ làm ngược lại. Khi con tốt với họ, họ không có nghĩa vụ phải tốt lại với con. Hãy nhớ điều này, nếu không con sẽ luôn gặp ưu phiền trong cuộc sống.

Cha đã mua vé số trong 26 năm thế nhưng chưa một lần trúng, điều đó nói lên rằng muốn giàu có phải dựa vào nỗ lực làm việc của bản thân, trên đời này không có bữa ăn nào là miễn phí cả.

Chỉ những ai có duyên phận mới trở thành người thân của nhau, cho dù trong cuộc sống bận rộn con ít khi gặp mọi người, nhưng con hãy trân trọng từng khoảnh khắc khi con bên họ. Hãy dành thời gian để họ yêu thương con hơn..."

(H. Giắc-xơn Brao)

TRẮC NGHIỆM

1. Em có suy nghĩ gì về những lời khuyên của người cha nêu trên? Em thích những điều nào và không thích những điều nào? Hãy viết ra ý kiến của em:

.....

.....

2. Em thấy có điều nào giống với những gì mình đã thực hiện? Điều nào em thích nhưng chưa thực hiện được? Hãy ghi ý kiến của em:

HAI HẠT LÚA

Có hai hạt lúa nọ được giữ lại để làm giống cho vụ sau. Cả hai đều là những hạt lúa tốt, đều to khỏe và chắc mẩy. Một hôm, người chủ định đem chúng gieo trên cánh đồng gần đó. Hạt thứ nhất nhủ thầm: "Đại gì ta phải theo ông chủ ra đồng trong khi ta không hề muốn thân xác mình phải nát tan trong đất. Tốt nhất ta hãy tìm một chỗ lí tưởng mà nằm để lưu giữ mãi mãi tất cả những dinh dưỡng quý hoá trong lớp vỏ này." Thế rồi nó chọn một góc khuất trong kho lúa để lăn vào nằm im trong đó.

Hạt lúa thứ hai thì ngày đêm mong được ông chủ mang gieo mình xuống đất. Nó thật sự sung sướng khi được bắt đầu một cuộc đời mới.

Thời gian trôi qua, hạt lúa thứ nhất bị héo khô nơi góc nhà bởi vì nó chẳng nhận được gì ngoài không gian tối tăm, không nước, không ánh sáng. Chất dinh dưỡng trong nó theo thời gian đã dần dần tiêu tán, đến lúc này chẳng thể giúp nó tồn tại được nữa. Nó cứ thế mà chết dần chết mòn. Trong khi đó, hạt lúa thứ hai dù nát tan trong đất nhưng từ thân nó lại mọc lên những cây lúa vàng óng, trĩu hạt. Nó cứ vậy ngày càng sinh sôi, mang đến cho đời những hạt lúa mới.

(Theo Hạt giống tâm hồn – Internet)

Lời khuyên

Giá trị của con người là được lao động và cống hiến cho xã hội. Nếu chỉ biết sống cho bản thân thì cuộc sống của mỗi người sẽ không còn giá trị gì nữa.

TRẮC NGHIỆM

1. Vì sao hạt lúa thứ hai lại ngày đêm mong được gieo xuống đất?

- Vì nó tin rằng, cuộc đời mới sẽ đem lại ý nghĩa và hạnh phúc cho nó, nó sẽ được cống hiến nhiều hơn.
- Vì nó thích đi đây đó hơn là phải nằm bẹp một xó trong kho.

2. Em thích cách sống của hạt lúa nào? Giải thích?

3. Em sẽ chọn cách nào sau đây vào một dịp được nghỉ học?

- a. Về quê thăm và giúp đỡ ông bà.
- b. Vui đùa và khám phá thiên nhiên cùng các bạn nhỏ ở quê.
- b. Ở trong nhà mình để chơi trò chơi điện tử, xem ti vi.

4. Nêu lí do vì sao em chọn cách đó.

ÔNG LÃO ĐÁNH CÁ VÀ CON CÁ VÀNG

Có hai vợ chồng ông lão đánh cá nghèo khổ sống trong một túp lều bên bờ biển. Ngày ngày, ông lão ra biển thả lưới đánh bắt cá. Một hôm, ông lão quăng nhiều mẻ lưới mà không bắt được gì. Đến mẻ lưới cuối cùng, ông bắt được một con cá vàng nhỏ xíu. Cá vàng khẩn thiết cầu xin ông lão đánh cá, nếu ông thả nó về biển thì nó sẽ đáp ứng mọi yêu cầu của ông. Ông lão vui vẻ thả cá vàng về biển mà không đòi hỏi gì. Khi ông lão trở về nhà thì thấy bà vợ đang ngồi giặt quần áo trong chiếc chậu gỗ

đã vỡ một miếng. Ông kể cho bà vợ nghe chuyện đánh được con cá vàng. Bà vợ nghe xong, nói:

– Trời ạ! Sao ông không đòi nó cho một cái chậu gỗ mới để tôi đỡ phải giặt trong cái chậu mè này?

Ngày hôm sau, ông lão đi ra biển gọi cá vàng. Cá vàng ngoi lên mặt nước. Ông lão bảo cá:

– Cá vàng ơi, vợ ta bắt ta phải xin một chiếc chậu gỗ mới đấy.

Cá vàng bảo ông lão cứ yên tâm mà về rồi sẽ có chậu mới. Khi ông lão về đến nhà thì đã thấy bà vợ đang giặt ở một chiếc chậu mới rồi. Bà vợ lại bảo:

– Ông hay nhỉ! Cùng một công thì sao không đòi thêm một ngôi nhà thật đẹp nữa cơ chứ?

Ngày hôm sau, ông lão đánh cá lại đi ra biển, bảo cá:

– Cá vàng này, vợ ta còn muốn có một ngôi nhà mới nữa cơ!

Cá vàng nhận lời. Ông lão trở về thấy túp lều tranh của mình đã biến thành ngôi nhà mới đẹp đẽ khang trang. Nhưng bà vợ ông vẫn chưa thôi:

– Ông ngốc quá! Nhà mới làm sao mà tôi đã vừa lòng được. Ông hãy đi bảo con cá vàng rằng, tôi muốn được làm nữ hoàng và phải ở trong cung điện kia.

Ông lão lại đi ra biển một lần nữa, gọi cá vàng và bảo:

– Cá vàng ơi, vợ ta không muốn để cho ta yên hay sao ấy. Bà ta muốn được làm nữ hoàng sống trong cung điện.

Cá vàng lại một lần nữa đáp ứng đòi hỏi của bà vợ ông lão. Khi ông lão về đến nhà thì trước mắt ông là một cung điện nguy nga lộng lẫy, còn bà vợ đã thành một nữ hoàng oai vệ, xung quanh tấp nập kẻ hầu

người hạ. Nhưng bà ta vẫn chưa thoả mãn:

- Không ai dốt hơn ông! Lẽ ra ông phải hiểu rằng tôi phải làm Long Vương dưới biển mới xứng! Ông hãy đi bảo con cá vàng rằng, tôi muốn làm Long Vương để hằng ngày cá vàng phải tuân theo lệnh tôi sai bảo.

Ông lão lại lóc cóc đi ra biển lần thứ tư để tìm cá vàng. Cá vàng ngoi lên, vừa nghe lời ông lão, nó không nói gì, quẫy đuôi một cái rồi biến mất vào đại dương sâu thẳm.

Ông lão đánh cá trở về nhà, thấy cung điện nguy nga đã biến mất. Trước căn lều cỏ cũ nát, bà vợ ông đang giặt quần áo bằng chiếc chậu mè.

(Lược truyện Ông lão đánh cá và con cá vàng)

Lời khuyên

Tham lam vô độ, không biết điểm dừng, chỉ nghĩ đến lợi ích của bản thân thì cuối cùng sẽ mất tất cả.

TRẮC NGHIỆM

1. Theo em, bà vợ ông lão đánh cá là người như thế nào ?

- Quá tham lam, ích kỉ.
- Chỉ biết đòi hỏi lợi ích cho bản thân.

c. Lạm dụng lòng tốt, lòng biết ơn của cá vàng.

d. Không biết mình là ai, tự đề cao mình.

2. Nếu là ông lão đánh cá, em sẽ xử sự như thế nào? Giải thích vì sao em chọn cách xử sự đó.

CHIẾC NHẪN KIM CƯƠNG

Ngày nọ, có ông lão ăn xin gõ cửa một lâu đài tráng lệ để xin ăn. Người quản gia trả lời: "Tôi phải hỏi ý kiến bà chủ đã."

Bà chủ giàu có nhưng nổi tiếng keo kiệt. Bà ta bảo người quản gia: "Lấy cho ông lão một ổ bánh mì. Một thôi nhé! Đưa bánh ngay hôm qua ấy!". Ông lão trở về gốc cây là nơi trú ngụ, ngồi xuống lúi ổ bánh vừa xin được ra ăn. Đột nhiên, răng ông cắn phải vật gì rất cứng. Ông lão hết sức ngạc nhiên khi phát hiện ra đó là chiếc nhẫn vàng nạm kim cương. "Minh thật may mắn!" – Ông lão nghĩ thầm – "Minh sẽ đem chiếc nhẫn này bán đi và sẽ có đủ tiền ăn trong một thời gian dài." Thế nhưng, ngay lập tức ông ngăn ý định đó lại. "Không, vật đó không phải của ta làm ra. Ta sẽ tìm chủ nhân của chiếc nhẫn và trả nó lại cho họ." Bên trong chiếc nhẫn có khắc chữ X. Ông lão

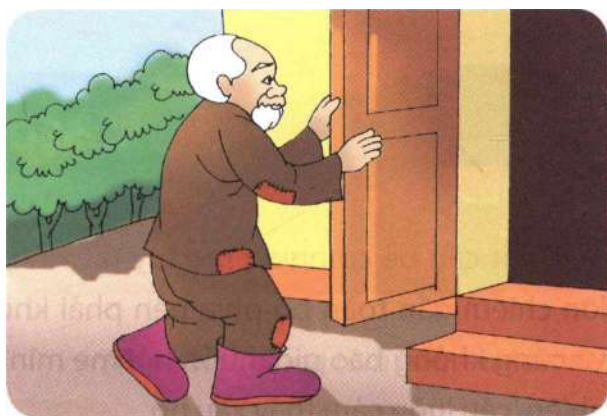
liền lần theo chữ đó để đi tìm chủ nhân của chiếc nhẫn. Cả thị trấn chỉ có một gia đình có tên bắt đầu bằng chữ X: Gia đình Xô-pha-na. Ông lão vội đi tìm nhà của Xô-pha-na. Và thật bất ngờ, đó chính là gia đình đã cho ông ổ bánh. Ông nói với người quản gia: "Tôi tìm thấy chiếc nhẫn vàng trong ổ bánh ngài vừa mới cho tôi."

Bà chủ vui mừng khôn xiết khi tìm được chiếc nhẫn tưởng đã bị mất tuần trước. Bà ta đã làm rơi nó khi trông coi thợ nhào bột làm bánh.

Sau một hồi suy nghĩ, bà chủ nhà nói: "Hãy cho ông lão tội nghiệp đó bất kì cái gì ông ấy muốn, miễn là thứ đừng đắt quá!". Ông quản gia quay qua hỏi ông lão: "Vì hành vi cao thượng, ông lão muốn nhận được phần thưởng gì?"

Ông lão ăn xin nói: "Chỉ cần cho tôi một ổ bánh mì là đủ."

Thấy ông không có lòng tham, bà chủ bỗng nảy ra sáng kiến: Chọn ông vào canh giữ kho trong nhà bà. Từ đó, bà hoàn toàn an tâm không bao giờ còn sợ mất trộm. Còn ông lão thì có việc làm đến hết đời mà không còn phải đi ăn xin nữa.

(Theo Truyện ngắn nước ngoài – Internet)

Lời khuyên

Cửa cải có được bằng chính sức lao động của mình mới thực sự bền vững và quý giá. Không nên tham lam chiếm đoạt những thứ không phải do mình làm ra vì nếu tham lam thì cuối cùng cũng sẽ chẳng còn gì.

TRẮC NGHIỆM

1. Vì sao ông lão ăn xin đem trả chiếc nhẫn kim cương cho bà chủ?

- a. Vì ông không biết giá trị của chiếc nhẫn.
- b. Vì ông sợ bà chủ biết sẽ đến đòi lại.
- c. Vì ông nghĩ đó không phải là vật do mình làm ra.

2. Em học được phẩm chất gì từ ông lão trong câu chuyện này?

- a. Trung thực.
- b. Biết tự trọng.
- c. Không tham lam.
- d. Tất cả các phẩm chất trên.

VẾT SẸO

Một cậu bé có người mẹ tuy rất xinh đẹp nhưng lại có một vết sẹo lớn chiếm gần toàn bộ phía bên phải khuôn mặt. Cậu bé chưa bao giờ và cũng không bao giờ muốn hỏi mẹ mình tại sao lại bị sẹo như vậy. Tuy nhiên, cậu luôn cảm thấy xấu hổ về vẻ bề ngoài của mẹ nên rất ít khi đi ra ngoài cùng với mẹ.

Lần đó, nhà trường tổ chức buổi họp phụ huynh và cậu bé phải mời mẹ đi họp. Đây cũng là lần đầu tiên mẹ cậu sẽ gặp bạn bè và giáo viên chủ nhiệm lớp của cậu.

Vào buổi họp, cậu bé xấu hổ trốn vào một góc để tránh mặt mọi người. Cậu nghe thấy cô giáo hỏi mẹ:

– Làm sao chị lại bị vết sẹo trên mặt như vậy?

Người mẹ trả lời:

– Khi con tôi còn nhỏ, cháu đang ở trong nhà thì một ngọn lửa bốc lên. Mọi người đều sợ, không ai dám vào vì lửa bốc quá cao. Chỉ mình tôi chạy vào để cứu con. Một chiếc xà nhà đang cháy rơi xuống. Tôi vội nằm đè lên trên để che cho cháu. Sau đó, anh lính cứu hoả đã cứu cả hai mẹ con tôi, nhưng cũng từ đó tôi mang vết sẹo này.

Người mẹ chạm vào vết sẹo nhăn nhúm trên mặt rồi nói tiếp: “Mặc dù vậy, chưa bao giờ tôi hối tiếc về điều mình đã làm.”

Nghe đến đây, cậu bé ra khỏi chỗ nấp, chạy về phía mẹ, nước mắt lưng tròng. Cậu ôm chặt lấy mẹ, cảm nhận được sự hi sinh lớn lao của mẹ đã dành cho mình.

(Theo Hạt giống tâm hồn – Internet)

Lời khuyên

Tự nhận thức để hiểu được giá trị của sự hi sinh mà người mẹ đã dành cho con để qua đó biết ơn công lao và sự hi sinh âm thầm nhưng vĩ đại của người mẹ.

TRẮC NGHIỆM

1. Nếu người thân của em (cha mẹ, anh chị em, bạn thân) có hình thức bề ngoài không được đẹp, thậm chí xấu xí hoặc bị khuyết tật, em sẽ chọn cách xử sự nào trong các tình huống sau đây:

A. Khi ra đường hoặc khi có người lạ đến nhà chơi:

- a. Xa lánh, không đi cùng vì sợ mình xấu mặt.
- b. Không dám nhận là người thân vì mặc cảm.
- c. Cảm thông, thương yêu và gần gũi họ hơn.

B. Nếu có người nào chế giễu, nhạo báng họ, em sẽ chọn cách xử sự nào sau đây:

- a. Sẵn sàng đứng ra bênh vực, yêu cầu không được có thái độ như vậy.
- b. Giải thích cho người đó hiểu rằng không nên đánh giá người khác qua hình thức bên ngoài.
- c. Giải thích rằng không có ai trên đời là hoàn hảo.
- d. Cả ba ý trên.

2. Nếu không may em có hình thức bề ngoài không được xinh đẹp, thậm chí xấu xí, em sẽ chọn cách xử sự như thế nào?

- a. Mặc cảm, xa lánh, không dám gần gũi với mọi người vì sợ bị chê cười.
- b. Hiểu rằng ở trên đời không ai là không có khiếm khuyết.
- c. Chấp nhận thực tại và phấn đấu hoàn thiện bản thân ở những mặt khác (như học tập, tu dưỡng đạo đức, rèn luyện các kỹ năng...).

PHÚT GIẤY HẠNH PHÚC

Khi nghệ sĩ lừng danh Burt Lancaster còn là một đứa trẻ nghèo ở New York, cậu vẫn thường có những giấc mơ rất trẻ con về những que kem sô-cô-la quyến rũ. Lúc đó, đồng 25 xen¹ đối với cậu là cả một gia tài.

Một ngày kia, đi ngang qua ngân hàng, cậu bé Burt bất chợt thấy một tờ 20 đô la nằm dưới đất chỗ bãi đậu xe. Đó là số tiền lớn nhất mà Burt từng thấy, khiến trái tim cậu như muốn nhảy ra khỏi lồng ngực. Cậu cúi xuống lượm tờ giấy bạc bỏ vào túi quần và liền tưởng ngay đến những que kem cũng như những món đồ chơi mà cậu từng mơ ước. Nhưng ngay lúc đó, một phụ nữ lớn tuổi với vẻ mặt hoảng hốt đi đi lại lại tìm kiếm thứ gì đó dưới đất. Thấy cậu bé, bà liền hỏi: “Con có thấy tờ 20 đô la của bà đánh rơi không?” Sau đó, bà vừa khóc vừa nói đó là số tiền mà cả gia đình đông đúc của bà có thể sống được cho đến hết tháng này, bà sẽ không biết phải làm gì nếu không tìm ra nó. Trong đầu cậu bé, những món đồ chơi, những que kem cậu định mua với số tiền lớn đó lần lượt hiện ra.

¹ Có giá trị bằng một phần tư tờ 1 đô la.

Lúc ấy, việc trả lời người phụ nữ rằng không thấy tờ bạc nào cả là một việc rất dễ dàng đối với cậu bé Burt.

Nhưng cậu đã rút tờ giấy bạc ra và nói: “Con vừa nhặt được nó đây này!”, rồi đưa cho người phụ nữ.

Sự vui mừng làm sáng bừng gương mặt đầy lo âu của bà. Bà cảm ơn cậu rồi rít và bước đi.

Mãi cho tới sau này, mỗi lần nhớ lại chuyện đó, ngôi sao điện ảnh Mĩ Burt Lancaster lại thấy đó là giây phút hạnh phúc nhất đời ông.

(Theo Hạt giống tâm hồn – Internet)

Lời khuyên

Ta sẽ không thể nào vui vẻ trên sự đau khổ của người khác. Khi đem lại lợi ích, niềm vui cho người khác thì ta cũng có niềm vui.

TRẮC NGHIỆM

1. Vì sao Burt không giữ lại đồng tiền mình nhặt được của người phụ nữ?

- a. Vì thấy bà hoảng hốt tìm kiếm.
- b. Vì thấy bà khóc và nói đó là số tiền để cả nhà bà sống cho đến hết tháng.
- c. Vì cậu bé đã có nhiều tiền.

2. Đã bao giờ em nhặt được của rơi chưa? Nếu nhặt được, em sẽ làm gì?

.....

.....

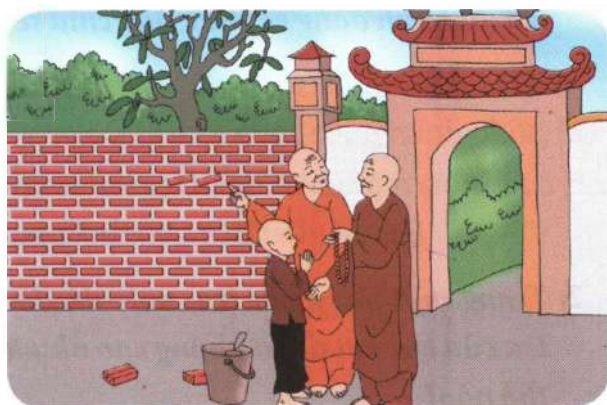
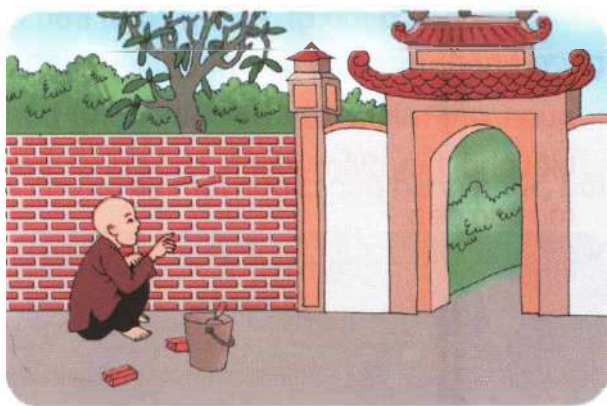
.....

HAI VIÊN GẠCH XẤU XÍ

Một chú tiểu được giao việc xây dựng bức tường gạch cho một ngôi chùa mới. Chú rất tập trung vào công việc, luôn cẩn thận kiểm tra xem các viên gạch đã đặt thẳng chưa, hàng gạch có ngay ngắn không. Công việc tiến triển khá chậm vì chú đặc biệt kĩ lưỡng. Tuy nhiên, chú không lấy đó làm phiền lòng vì đây là bức tường đầu tiên chú xây trong đời nên nó phải tuyệt đẹp.

Cuối cùng, công việc cũng hoàn tất. Khi hoàng hôn buông xuống, đứng ra xa, chú ngắm nhìn công trình lao động của mình. Chợt chú thấy có điều gì đó không ổn. "Ôi, mình cẩn thận đến vậy mà sao lại có hai viên gạch bị đặt nghiêng thế này?" Điều tồi tệ nhất là hai viên gạch đó lại nằm ngay giữa bức tường, như đôi mắt trừng trừng nhìn chú. Chú rất phiền lòng và không biết phải làm sao.

Một hôm, có hai vị sư già đến thăm ngôi chùa, được chú tiểu dẫn đi khắp nơi nhưng chú đã tránh không dẫn các vị sư đến chỗ bức tường đó. Vậy mà hai vị sư cuối cùng vẫn đến được nơi có bức tường. Đứng ngắm nghía một hồi, một trong hai vị sư thốt lên:

– Bức tường thật là đẹp!

– Bạch thầy, có thật không thầy? Hai thầy không thấy hai viên gạch xấu xí ngay giữa bức tường kia ư? – Chú tiểu kêu lên ngạc nhiên.

– Có thấy chứ! Nhưng chúng tôi cũng thấy 998 viên gạch còn lại đã ghép lại thành bức tường tuyệt vời và kì công ra sao.

(Theo *Hạt giống tâm hồn* – Internet)

Lời khuyên

Không có thứ gì, không có ai trên đời là hoàn thiện, hoàn mĩ. Vì vậy không nên đòi hỏi tất cả mọi thứ đều trọn vẹn theo ý muốn chủ quan của mình. Cần biết quý trọng bản thân, không mặc cảm, tự ti, biết phát huy điểm mạnh, khắc phục hạn chế để thực hiện những ước mơ cao đẹp.

TRẮC NGHIỆM

1. Đã bao giờ em buồn bực vì khiếm khuyết của mình hay của một người thân chưa? Nếu có thì cảm giác của em như thế nào? Sau đó em đã hành động ra sao? Hãy chia sẻ trải nghiệm của em:

.....

.....

.....

.....

2. Trong một lần kiểm tra, mặc dù đã rất cố gắng nhưng bài kiểm tra của em đạt điểm không cao như mong muốn, em suy nghĩ như thế nào?

- a. Buồn và chán nản.
- b. Cáu kỉnh, đổ lỗi tại người khác.
- c. Buồn nhưng sau đó tin tưởng vào khả năng của mình, xem xét lại mọi việc và quyết tâm lần sau sẽ làm tốt hơn.

CHA VÀ CON GÁI

Có hai cô con gái nhà nọ đã đến tuổi lấy chồng. Một anh chàng nông dân chuyên trồng rau đến cầu hôn cô chị, hứa với người cha rằng:

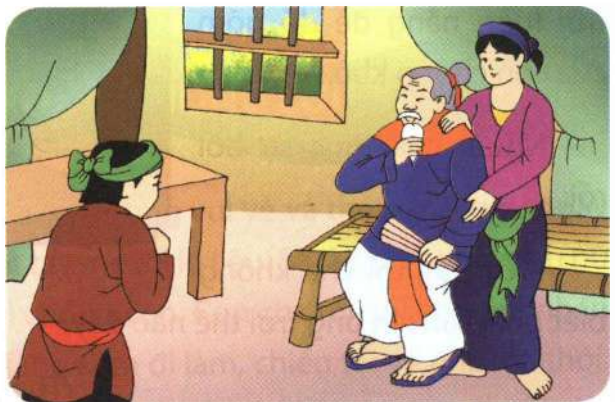
– Cháu nhất định sẽ đem lại cho cô ấy một cuộc sống hạnh phúc, bởi vì rau cháu trồng không chỉ đủ ăn mà còn bán được rất nhiều tiền.

Người cha đồng ý gả cô con gái cho anh ta. Ít lâu sau, có một người thợ làm gốm đến cầu hôn cô em. Anh ta cũng đảm bảo với người cha:

– Cháu nhất định sẽ đem lại cho cô ấy một cuộc sống hạnh phúc, bởi vì gốm do cháu làm rất đẹp, người trong thành ai cũng muốn mua đồ gốm của cháu, năm nào cháu cũng kiếm được rất nhiều tiền.

Thế là anh cưới cô con gái thứ hai của ông lão làm vợ. Một hôm, hai cô về thăm cha. Ông bố hỏi cô chị:

– Con gái, cuộc sống của con có tốt đẹp không?

Cô gái thưa:

– Thưa cha, cuộc sống của chúng con rất tốt đẹp, chỉ mong sao trời luôn mưa để đủ nước tưới cho rau nhà con ngày càng tươi tốt.

Người cha nghe vậy liền cầu xin ông trời hãy mưa thật nhiều để chiều lòng con gái lớn.

Rồi ông quay sang hỏi cô con gái út:

– Còn cuộc sống của con thì sao?

Cô gái út thưa:

– Thưa cha, cuộc sống của chúng con rất đủ đầy, nhưng con chỉ mong ông trời luôn nắng để đồ gốm của con chóng khô.

Người cha thực sự bối rối:

– Ôi, vậy thì cha không biết phải cầu xin ông trời thế nào đây?

(Theo Hạt giống tâm hồn – Internet)

Lời khuyên

Không thể vì lợi ích của bản thân mà gây thiệt hại cho người khác. Chúng ta sẽ không bao giờ có thể có được tất cả những gì mình muốn, vì thế ta không nên cảm thấy khó chịu về điều này.

TRẮC NGHIỆM

1. Nếu là cô chị hoặc cô em thì em có mong trời luôn mưa hoặc luôn nắng như vậy không? Tại sao?

.....

.....

2. Ở một trong hai tình huống của cô chị hoặc cô em, em sẽ làm như thế nào để không làm tổn hại đến lợi ích của người kia?

.....

.....

.....

.....

TÌNH THƯƠNG KHÔNG LỜI

Tôi luôn cho rằng, cả gia đình tôi sống vui vẻ và thoải mái như ngày hôm nay, tất cả cũng là nhờ một tay mẹ tôi lo liệu. Bà là một người phụ nữ đảm đang, tháo vát, hết lòng vì chồng con. Còn cha tôi, tôi chỉ cảm nhận được rằng, hằng ngày ông cứ sáng sớm đi làm, chiều tối về nhà mà thôi. Khi nghe mẹ kể về những lỗi mà chúng tôi phạm phải trong ngày thì cha lại không ngớt lời rầy la chúng tôi. Có lần tôi ăn trộm một cây kẹo ở cửa tiệm đầu phố, cha nhất định bắt tôi đem trả, không những thế ông còn bắt tôi đến quét dọn cửa tiệm để chuộc lại lỗi lầm. Còn mẹ thì bảo rằng, dù sao tôi cũng chỉ là một đứa trẻ mà thôi.

Trong những buổi tiệc mừng sinh nhật của tôi, cha chẳng giống một người cha chung vui với chúng tôi chút nào. Cha chỉ mãi lo thổi bong bóng, bày bàn tiệc hoặc làm những việc phục vụ vật vãn. Vẫn là mẹ cầm nặn lên bánh kem và đưa đến cho tôi thổi.

Xem những album ảnh, bạn bè thường hỏi: "Cha bạn đâu mà không có trong này?" Có trời mới hiểu được vì lúc nào cha cũng là người cầm máy chụp hình. Còn mẹ và tôi thì luôn cười tươi như hoa trong vô số ảnh chụp.

Tôi còn nhớ có lần mẹ nhờ cha dạy cho tôi tập đi xe đạp. Tôi xin cha khoan hãy buông tay ra nhưng cha nói đã đến lúc cha không nên giữ xe cho tôi nữa. Và thế là cha buông tay. Tôi té xuống đất, mẹ vội chạy lại đỡ tôi dậy, còn cha thì khoát tay ra hiệu mẹ tránh ra. Lúc đó tôi rất giận và nghĩ nhất định phải chứng tỏ cho cha thấy tôi cũng không cần sự giúp đỡ. Tôi lập tức gắng leo lên xe và đạp một mình cho cha xem. Lúc ấy cha chỉ đứng yên và nở một nụ cười.

Tôi vào đại học, tất cả thư từ đều do mẹ viết cho tôi. Cha chỉ gửi tiền ăn học và duy nhất một bức thư ngắn trong vòng bốn năm trời, nội dung chỉ vắn vắn vài dòng về chuyện tôi rời khỏi nhà đi học xa nên chẳng còn ai đá bóng trên thảm cỏ trước nhà nữa, khiến thảm cỏ của cha ngày một dày lên.

Từ bé đến lớn, cha chỉ trao đổi với tôi những câu như: "Con đi đâu đấy? Máy giờ thì về? Xe còn đủ xăng không?..." Những lúc tôi có việc về muộn, cha cần nhẫn rất nhiều sau khi đã ngồi ngóng chờ cho đến khi tôi về và lạch cạch mở cửa.

Cha không yêu thương tôi hay phải chăng cha đã thể hiện rất nhiều nhưng tôi lại vô tình không cảm nhận được tình thương yêu bao la đó?

(Theo Hạt giống tâm hồn – Internet)

Lời khuyên

Tình thương và sự hi sinh mà cha mẹ dành cho con cái đôi khi thật thầm lặng. Chúng ta cần hiểu được giá trị của sự hi sinh thầm lặng đó để biết ơn và hiểu thuận với cha mẹ.

TRẮC NGHIỆM

1. Theo em, người cha trong truyện là người như thế nào?

- a. Rất nghiêm khắc và không thương yêu con cái.
- b. Rất yêu thương con nhưng thể hiện một cách kín đáo.
- c. Rất yêu thương con nhưng không biết cách thể hiện.

2. Nếu là nhân vật “tôi”, em có ứng xử với người cha như vậy không?
Tại sao?

.....

.....

.....

3. Em sẽ làm cách nào để tình cảm cha con của mình luôn tốt đẹp?

.....

.....

.....

CHIẾC ĐÈN ÔNG SAO

Năm nào cũng vậy, cứ đến tết Trung thu, trường tôi lại tổ chức rước đèn trông trăng. Bọn trẻ lớp tôi hơn hở mang đến lớp đủ các loại đèn. Trong số đó, tôi mê nhất chiếc đèn ông sao. Tôi cũng không hiểu vì sao năm trước mẹ chỉ mua cho tôi chiếc đèn con thỏ bé tẹo để đi rước.

Tết Trung thu năm đó, tôi định bụng sẽ xin tiền bố và rủ chị Hà đi lên Hàng Mã để mua một chiếc đèn ông sao thật oách về rước cùng các bạn. Khi tôi vừa ngỏ lời thì bố gạt phắt đi: “Không được! Mấy chị em dắt díu nhau đi nhờ lạc thì sao? Chiều mẹ về thể nào chả mua cho các con.”

Mấy chị em tôi tiu nghỉu nhìn nhau. Một lát, chị Hà nảy ra sáng kiến: “Tú này, hay là em và cu Đức đi ra ngã tư nấp vào một chỗ nào đó. Chị giả vờ nói với bố là hai đứa đã tự dắt nhau đi. Bố sẽ bảo chị đi tìm, thế là chị ra đón hai đứa rồi cùng đi.” Ý hay thế mà tôi chẳng nghĩ ra! Tôi vội kéo thẳng Đức – mới lên bốn tuổi, ra nấp đằng sau chiếc lều bỏ không của mấy bà bán rau ở ngã tư gần nhà.

Chỉ một lát sau, tôi bỗng thấy bố hốt hải lao qua chỗ chúng tôi nấp, vừa chạy vừa gọi lạc cả giọng: “Tú ơi! Đức ơi! Nhờ lạc thì sao? Tú ơi! Đức ơi!...” Tôi thương bố quá nhưng lại vô cùng sợ nếu thua lên, bố sẽ đánh mấy chị em vì tội nói dối và sẽ không cho đi nữa.

Tôi cứ đứng im thin thít ở chỗ nấp và còn lấy tay bịt miệng cu Đức lại, thì thào vào tai nó: “Không được thua, bố đánh đấy!” Đợi đến khi bố đã

chạy rất xa, tôi mới dắt thẳng Đức chạy về nhà. Chị Hà lo lắng ra mặt. Chị bảo chị cũng không ngờ vừa nói hai đứa bỏ đi bố đã hốt hoảng lao ngay đi làm chị không biết phải làm thế nào. Thế là mấy chị em tôi đành hồi hộp ngồi chờ bố về, chờ xem chuyện gì sẽ xảy ra...

Khoảng gần một giờ sau bố mới về đến nhà. Điều làm chúng tôi vô cùng ngạc nhiên là trên tay bố ôm rất nhiều quà và đồ chơi, trong đó có cả một chiếc đèn ông sao thật đẹp. Ngạc nhiên hơn nữa, bố đã không hề đánh mắng gì chúng tôi mà chỉ bảo: "Chợ đông quá, bố lo vô cùng. Ổn trời phù hộ, hai đứa không sao là bố mừng lắm rồi."

Một cảm giác thật khó tả trào dâng trong lòng tôi. Nhưng không hiểu sao tôi không đủ can đảm để thú thật mọi chuyện với bố. Có lẽ bởi vì tôi chỉ là một đứa trẻ mới lên bảy tuổi?

Thời gian trôi đi cuốn theo những kỉ niệm tuổi thơ vào dĩ vãng nhưng cho mãi tới bây giờ, sau bao nhiêu năm, lòng tôi vẫn gợn lên không nguôi mỗi khi nhớ về hình ảnh của bố, vừa hốt hải chạy vừa gọi tên chúng tôi...

(Thời thơ ấu – Bá Lào)

Lời khuyên

Trong cuộc đời, mỗi con người sẽ khó tránh khỏi mắc sai lầm. Điều quan trọng là phải đối mặt với sai lầm, nhận biết được những hậu quả không tốt mà nó đem lại cho mình và cho người khác, rút ra bài học kinh nghiệm để không bao giờ tái phạm.

TRẮC NGHIỆM

1. Nếu là nhân vật “tôi” trong truyện, em sẽ làm gì?

- a. Ăn hận và tự nhủ sẽ không bao giờ làm những việc đại dột như vậy nữa.
- b. Thương bố nhiều hơn.
- c. Thú thật với bố và mong bố tha thứ.

2. Em đã bao giờ làm việc gì khiến cha mẹ hoặc người thân buồn phiền, lo lắng chưa? Sau những lần đó, em đã suy nghĩ thế nào? Hãy chia sẻ trải nghiệm của em:

.....

.....

.....

.....

.....

RÙA HỌC BAY

Trong lùm cỏ, một chú Rùa đang ra sức tập bay. Chim Sẻ bay ngang qua thấy thế liền hỏi:

– Anh Rùa ơi, anh đang làm gì vậy?

Rùa đáp:

– Tôi đang tập bay đấy, Chim Sẻ ạ.

Chim Sẻ cười to:

– Sao anh không tập chạy nhỉ? Anh bay để làm gì khi mà anh đã thắng anh Thỏ một keo ở lần chạy đua vừa rồi chỉ nhờ vào mưu mẹo? Mà anh cũng đâu có cánh để bay!

– Không có cánh thì đã sao nào. Bất kể thế nào tôi cũng phải học bay cho bằng được để thắng cả những kẻ đang lượn lờ trên không trung kia.

Chim Sẻ bỏ đi.

Rùa đi kiếm về rất nhiều lông chim, may cho mình một đôi cánh tuyệt đẹp. Nó ra sức tập luyện, nhưng đã mấy ngày trôi qua mà vẫn không thể cất cánh lên được. Nó tự nhủ: “Có lẽ mình phải đi nhờ thầy dạy cho mới được.”

Ngày hôm sau, Rùa lên đường đi tìm thầy dạy. Rong rã mấy ngày, cuối cùng nó đi đến một vách núi cheo leo, hi vọng sẽ tìm được thầy. Đột nhiên có một đôi cánh lớn liệng qua, nhìn rõ ra là anh Chim Ưng. Rùa ta vô cùng mừng rỡ, liến hét to:

– Anh Chim Ưng ơi, dạy em bay nhé!

Chim Ưng bảo với Rùa:

– Rùa à, em và anh không giống nhau, em không có cánh, làm sao bay được?

Rùa chìa ra đôi cánh tự làm, rồi nài nỉ:

– Anh xem, em có cánh rồi đây này, xin anh hãy dạy em.

Chim Ưng đành chấp nhận yêu cầu của Rùa. Rùa tự lắp thêm đôi

cánh vào người. Chim Ưng nhắc bổng Rùa lên để bay cùng. Đang bay trên không trung bỗng Chim Ưng tuột tay. Thế là Rùa ta giống như chiếc diều đứt dây, từ trên cao rơi xuống một tảng đá to, khiến cho mai của Rùa bị vỡ rạn hết cả ra.

Đến nay trên mai loài rùa có vết rạn trên mai là vì vậy.

(Theo Truyện cổ thế giới về loài vật)

Lời khuyên

Mù quáng học theo những điều mình ngưỡng mộ từ người khác mà không phù hợp với khả năng của mình thì sẽ tự chuốc lấy tai họa. Hãy phát huy hết sở trường và ưu thế của mình để có thể tự đi được trên con đường riêng.

TRẮC NGHIỆM

1. Ước mơ biết bay của Rùa là ước mơ như thế nào?

- a. Ước mơ cao cả.
- b. Ước mơ chính đáng.
- c. Ước mơ viễn vông.

2. Theo em, vì sao Rùa thất bại?

- a. Vì không biết lượng sức mình.
- b. Vì quá tham vọng.
- c. Vì đề cao bản thân quá mức.
- d. Tất cả những điều trên.

CHO EM BỐN NGÓN

Hai anh em nhà nọ cha mẹ mất sớm, phải đi lang thang để kiếm ăn. Một hôm, đang đi sang đường, chợt cu anh chụp trúng một cái bánh kem của thằng bé ngồi sau xe mẹ nó làm rơi. Thằng bé gào khóc đòi cái bánh, cu anh liền chạy theo xe đưa chiếc bánh cho nó. Mẹ nó ngoái lại, giật vội cái bánh quăng ngay xuống đường, miệng rít lên: “Dơ (bẩn) rồi, để mẹ mua cho cái khác...”

Cu anh nhìn cái bánh lăn long lóc dưới đường, tiếc đứt ruột... Nhưng rồi nó ngoảnh đi, đằng hoàng quay lại chỗ cu em đang đứng ngơ ngác bên đường. Nó xoè năm ngón tay dính đầy kem trước mũi cu em và hào phóng bảo:

– Ngon không? Cho em bốn ngón đó. Còn anh chỉ cần ngón út là đủ.

Nói rồi nó chia cho em mút bốn ngón kia, còn mình thì mút ngon lành kem dính trên ngón út.

(Theo Hạt giống tâm hồn – Internet)

Lời khuyên

Dù ở bất kì hoàn cảnh khó khăn nào cũng cần biết quý trọng bản thân, như thế sẽ thấy lạc quan hơn và có niềm tin vào cuộc sống.

TRẮC NGHIỆM

- Theo em, người anh trong truyện có những phẩm chất gì đáng quý?**
 - Không mặc cảm, tự ti.
 - Biết thích ứng với hoàn cảnh, biết tự động viên và an ủi mình.
 - Tốt bụng và hào phóng.
 - Tất cả các ý trên.
- Tại sao người anh chỉ tiếc đứt ruột và nhìn theo chiếc bánh bị người đàn bà vứt xuống đường mà không nhặt lên để ăn cùng em?**
 - Vì cậu sợ bánh đã bẩn không ăn được.
 - Vì cậu biết tự trọng.

ĐÓNG VAI NGƯỜI VỞ TAY

Một ngôi trường tiểu học ở làng nọ đang chuẩn bị tổ chức buổi văn nghệ do học sinh trong trường biểu diễn. Nhà trường tổ chức cuộc thi tuyển diễn viên cho các vai diễn trong một vở kịch. Những đứa trẻ rất hăng hái tham gia. Cu Dũng cũng rất thích được tham gia, chỉ với mong muốn được đóng một vai phụ trong vở kịch. Cậu bé rất nghiêm túc chuẩn bị cho cuộc thi, đứng hàng giờ trước gương để tập luyện. Mẹ Dũng thì hiểu rõ rằng cậu không hề có khiếu đóng kịch nhưng bà vẫn ủng hộ hết

lòng cho nỗ lực của cậu con trai bé nhỏ.

Cuối ngày thi tuyển, mẹ cậu bé đến trường đón cậu. Vừa thấy mẹ, cậu bé vội chạy đến, đôi mắt sáng long lanh, ngập tràn niềm vui sướng và hạnh diện:

– Mẹ ơi, mẹ thử đoán xem con được chọn vai gì nào?

Và dường như không thể chờ được nữa, cậu bé la toáng lên bằng giọng nói hỗn hển đầy xúc động:

– Con được cô chọn là người vỗ tay và reo hò, mẹ ạ!

(Theo Hạt giống tâm hồn – Internet)

Lời khuyên

Đôi khi, mặc dù ta đã có sự nỗ lực nhất định nhưng kết quả vẫn không được như mong đợi vì điều ta muốn vượt quá khả năng của bản thân. Vậy thì hãy vui vẻ và cố gắng hơn nữa để đạt được điều tốt đẹp hơn.

TRẮC NGHIỆM

1. Khi đã rất nỗ lực và cố gắng nhưng kết quả không được như mong đợi, em sẽ chọn cách nào sau đây?

a. Tự nhủ: “Lần sau ta có thể đạt được, chỉ cần ta quyết tâm”.

b. Buồn bực, chán nản và tự nhủ: “Từ nay sẽ không làm gì nữa.”

c. Chấp nhận và vui vẻ bằng lòng với kết quả đó.

2. Đã bao giờ em rất cố gắng nhưng vẫn thất bại chưa? Những lần đó, em cảm thấy như thế nào? Em đã suy nghĩ và dự định gì sau đó? Hãy chia sẻ trải nghiệm của em:

.....

.....

.....

.....

SỨC MẠNH CỦA LÒNG QUYẾT TÂM

Tại ngôi trường làng nhỏ bé của một vùng quê nghèo thuộc bang Kansas – Mĩ, có một cậu học trò bảy tuổi thường đi học sớm để đốt lò sưởi cho cả lớp.

Một sáng nọ, khi vừa bước đến cửa lớp, bọn trẻ nhìn thấy lửa cháy tràn lan khắp phòng học. Chúng hết hoảng khi nhìn thấy người bạn tốt bụng của mình đang nằm bất tỉnh trên nền nhà. Mọi người nhanh chóng kéo cậu ra ngoài và đưa cậu đến trạm xá trong tình trạng thập tử nhất sinh: cậu bị bỏng gần hết phần thân dưới.

Trên giường bệnh, cậu bé lại ngất xỉu một lần nữa khi nghe bác sĩ nói với mẹ cậu rằng cậu đã hết phương cứu chữa, rằng cậu sẽ chết trong vài ngày tới vì ngọn lửa đã tàn phá gần như toàn bộ phần thân thể từ bụng xuống đến chân cậu.

Nhưng cậu học trò nhỏ không muốn chết. Cậu quyết định phải sống bằng mọi giá. Và, trước sự kinh ngạc của các nhân viên y tế, cậu đã thực

sự sống sót. Khi lưỡi hái tử thần đã đi qua, cậu lại nghe bác sĩ thì thầm với mẹ cậu rằng thịt da cậu đã bị lửa nướng chín gần hết, rằng cái chết có lẽ là tốt hơn cho cậu vì nếu không, cậu sẽ sống cuộc đời còn lại trên một đôi chân què quặt.

Một lần nữa cậu bé dũng cảm hạ quyết tâm rằng cậu sẽ chẳng chịu làm một đứa trẻ tật nguyền, cậu phải đi, chạy, nhảy như các bạn của mình. Nhưng sự thật là cậu chẳng thể cử động được gì từ thắt lưng trở xuống, toàn bộ phần dưới cơ thể cậu chỉ là sự bất động đáng sợ.

Cuối cùng cậu cũng được xuất viện. Mẹ cậu xoa bóp đôi chân nhỏ bé của cậu mỗi ngày nhưng cậu vẫn không hề có cảm giác gì, cậu hoàn toàn không điều khiển được phần dưới cơ thể mình. Nhưng, ý chí của cậu thì mạnh mẽ hơn bao giờ hết.

Một buổi sáng nọ, khi mẹ đưa cậu ra sân để hít thở khí trời và tắm nắng, cậu vùng dậy, nhoài người ra khỏi chiếc xe lăn và rơi phịch xuống đất. Cậu bò, trườn, toài người vào đám cỏ, kéo lê đôi chân tật nguyền phía sau. Cậu nhắm thẳng hàng rào mà vươn tới, rồi bằng một nỗ lực bất ngờ, cậu với tay nắm lấy bờ rào, và đứng dậy.

Cứ thế, hết ngày này sang ngày khác, cậu ra vườn và men theo bờ rào để tập đi. Chẳng mấy chốc, quanh nhà cậu là một con đường mòn nhẵn thín. Trong lòng cậu chỉ có một mong muốn duy nhất là phải đứng trên chính đôi chân của mình.

Chính nhờ bàn tay dịu dàng của mẹ và ý chí kiên cường của bản thân, cậu đã dần đứng lên, bước đi, và... chạy.

Năm mười hai tuổi, cậu đi học trở lại, cậu chạy bộ đến trường, rồi chạy thi và đánh bại mọi vận động viên khác ở cùng lứa tuổi. Cậu chạy vì niềm vui được chạy nhảy và cuối cùng, khi trưởng thành, cậu chạy với tư cách là một vận động viên chuyên nghiệp giữa các sân vận động danh tiếng trên thế giới trong tiếng reo hò vang dậy của hàng triệu triệu người hâm mộ.

Đó là nhà vô địch Glenn Cunningham, "Người đàn ông thép của Kansas", "Con ngựa sắt vùng Kansas", "Con tàu tốc hành Elkhart" – với những biệt danh do báo chí và người hâm mộ đặt cho anh – người phá kỉ lục thế giới ở cự li chạy một dặm với thành tích 4'06"08 vào năm 1934, khi anh chưa đầy 25 tuổi. "Tôi luôn tin rằng tôi có thể đi lại bình thường, và đó là sự thật. Giờ đây tôi sẽ chạy, và chạy nhanh hơn bất kì người nào khác!", Glenn phát biểu như thế sau khi lập kỉ lục thế giới.

Glenn Cunningham được vinh danh là một trong những vận động viên điển kinh xuất sắc nhất của Mĩ thế kỉ XX.

(Theo Hạt giống tâm hồn – Internet)

Lời khuyên

Khi có niềm tin, ý chí và lòng quyết tâm mãnh liệt, con người có thể làm được những điều phi thường dù trong hoàn cảnh rất khắc nghiệt.

TRẮC NGHIỆM

1. Cậu bé trong câu chuyện trên – nhà vô địch Glenn Cunningham có những phẩm chất gì đáng quý?

- a. Có quyết tâm cao, giàu nghị lực, có ý chí kiên cường.
- b. Biết đánh giá đúng giá trị bản thân, tự tin vào khả năng của mình.
- c. Biết vượt qua chính mình.
- d. Tất cả những ý trên.

2. Em hãy ghi nhanh lại kỉ niệm một lần em vượt qua được khó khăn nhờ lòng quyết tâm của mình:

.....

.....

.....

.....

HỌ CÓ NGHÈO KHÔNG?

Một ngày nọ, một người cha giàu có dẫn con trai đến một vùng quê để cậu bé thấy những người nghèo ở đây sống như thế nào. Họ tìm đến nông trại của một gia đình thuộc diện nghèo nhất trong vùng. “Đây là một cách dạy con hiểu được trên đời còn có

những người có cuộc sống cơ cực hơn mình.” – Người cha nghĩ đó là bài học thực tế tốt nhất cho đứa con bé bỏng.

Sau khi ở lại và tìm hiểu đời sống ở đây, họ lại trở về nhà. Trên đường về, người cha nhìn con trai mỉm cười: “Chuyến đi như thế nào hả con?”

– Thật tuyệt vời bố ạ!

– Con đã thấy người nghèo sống như thế nào rồi đấy!

– Ô, vâng!

– Thế con rút ra được điều gì từ chuyến đi này?

Đứa bé không ngần ngại nói:

– Con thấy chúng ta có một con chó, họ có bốn con. Nhà mình có một hồ bơi giữa sân, họ lại có một con sông dài bất tận. Chúng ta phải đưa những chiếc đèn lồng vào vườn, họ lại có những ngôi sao lấp lánh vào ban đêm. Mãi hiên nhà mình chỉ rộng đến

trước sân còn họ thì có cả chân trời. Chúng ta có một miếng đất để sinh sống trong khi họ có cả cánh đồng trải dài bất tận. Chúng ta phải có người phục vụ, còn họ lại phục vụ người khác. Chúng ta phải bỏ tiền mua thực phẩm, còn họ lại làm ra những thứ ấy. Chúng ta phải xây những bức tường bảo vệ xung quanh, còn họ có những người bạn láng giềng bảo vệ và che chở lẫn nhau. Bố ơi, như vậy thì họ nghèo hay chúng ta nghèo hơn?

Người cha lặng im không biết nói gì hơn...

(Theo Hạt giống tâm hồn – Internet)

Lời khuyên

Mỗi con người, mỗi hoàn cảnh đều có những giá trị nhất định. Cần biết trân trọng giá trị thực của mình để phát triển nó với thái độ tích cực.

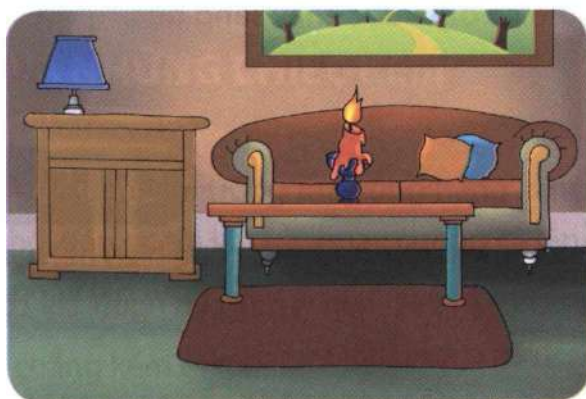
TRẮC NGHIỆM

Em đánh giá ai là người nghèo hơn sau khi đọc xong câu chuyện trên? Em có chung nhận xét như cậu bé trong truyện không? Chia sẻ vì sao em có nhận xét và đánh giá như vậy:

NGỌN NẾN

Một tối mất điện, ngọn nến được đem ra đặt ở giữa phòng. Người ta châm lửa cho ngọn nến và nến lung linh cháy sáng. Nến hân hoan nghĩ rằng ngọn lửa nhỏ nhoi của nó đã mang lại ánh sáng cho cả căn phòng. Mọi người đều trầm trồ: "Ồ, nến sáng quá,

thật may mắn, nếu không chúng ta sẽ chẳng nhìn thấy gì mất". Nghe thấy vậy, nến vui sướng dùng hết sức mình đẩy lui bóng tối xung quanh.

Thế nhưng, những dòng sáp nóng đã bắt đầu chảy ra, lăn dài theo thân nến. Nến thấy mình càng lúc càng ngắn lại. Đến khi chỉ còn một nửa, nến giật mình: "Chết mất, ta mà cứ cháy mãi thế này thì chẳng bao lâu sẽ tàn mất thôi. Tại sao ta phải thiệt thòi như vậy?"

Nghĩ rồi, nến nường theo một cơn gió thoảng để tắt phụt đi. Một sợi khói mỏng manh bay lên rồi nến nằm im lìm. Mọi người trong phòng nhón nhác bảo nhau: "Nến tắt mất rồi, tối quá, làm sao bây giờ?" Ngọn nến mỉm cười tự mãn và hạnh diện vì tầm quan trọng của mình. Nhưng

bỗng có một lời đề nghị: "Nến dễ bị gió thổi tắt lắm, để tôi đi tìm cái đèn dầu". Mò mẫm trong bóng tối ít phút, người ta tìm được một chiếc đèn dầu. Đèn được thắp lên, còn ngọn nến đang cháy dở thì bị bỏ vào ngăn kéo tủ. Ngọn nến buồn thiu. Thế là từ nay nó sẽ bị nằm trong ngăn kéo, khó có dịp được cháy sáng nữa.

(Theo Hạt giống tâm hồn – Internet)

Lời khuyên

Những người biết cống hiến hết mình sẽ không bao giờ so đo đến chuyện thiệt hơn vì mỗi con người chỉ có giá trị khi bản thân được cống hiến cho xã hội.

TRẮC NGHIỆM

1. Theo em, điều gì làm ngọn nến vui vẻ, hạnh phúc nhất?

- a. Khi mất điện, nó đã mang lại ánh sáng cho cả căn phòng, mọi người trầm trồ khen nến sáng.
- b. Khi nó tắt phụt đi khiến mọi người nhón nhác, lo lắng.

2. Vì sao ngọn nến cảm thấy buồn bã?

- a. Khi nó thấy thân mình ngày càng ngắn lại, dần dần tan chảy hết.
- b. Khi nó cháy được một nửa, bị bỏ vào ngăn kéo và khó có dịp được toả sáng nữa.

3. Em muốn được là ngọn nến ở trạng thái nào? Vì sao?

.....

.....

.....

.....

ĐÔI ỦNG CAO SU VÀ NHỮNG CHIẾC KEM

Khi còn nhỏ, tôi rất thích ăn kem. Mỗi khi trông thấy ông hàng kem đẩy chiếc xe đi bán rong ngoài phố, đầu óc tôi lập tức quay cuồng cả lên và tôi chỉ mong làm sao được ăn ngay lập tức.

Chị Li-ô-la cũng nghiện kem chẳng kém gì tôi.

Hai chị em tôi thường mơ ước rằng, bao giờ trở thành người lớn, mỗi ngày chúng tôi sẽ ăn kem không phải là bốn lần thì chí ít cũng phải ba lần.

Thế nhưng chúng tôi lại hiếm khi được ăn bởi mẹ lo chúng tôi sẽ bị viêm họng vì lạnh. Do đó, mẹ không bao giờ cho chúng tôi tiền để mua kem.

Một lần, tôi và chị Li-ô-la dạo chơi ở trong vườn. Chị Li-ô-la nhặt được một chiếc ủng ở trong bụi cây. Đó là một chiếc ủng cao su đã rất cũ và bị rách.

Chị Li-ô-la xỏ nó vào đầu chiếc gậy, vác nó rong chơi khắp vườn, vừa đi vừa vung vẩy chiếc gậy trên đầu. Chợt có một ông đồng nát đi ngang qua phố. Vừa đi ông vừa rao to: "Ai giẻ rách, chai lọ bán không?" Trông thấy chị Li-ô-la vác chiếc ủng, ông ta liền hỏi:

– Này cháu bé, có bán chiếc ủng không?

Tưởng ông ta nói đùa, chị Li-ô-la bèn trả lời:

– Cháu có bán chứ. Chiếc ủng này giá đúng một trăm rúp.

Ông đồng nát bật cười và nói:

– Một trăm rúp thì đắt quá cô bé ạ. Nếu cháu muốn thì bác có thể trả cháu hai kô-pếch và chúng ta sẽ chia tay nhau như những người bạn.

Nói xong, ông đồng nát thò tay vào túi, móc ví lấy ra đồng hai kô-pếch trao cho chị Li-ô-la, nhét chiếc ủng rách của chúng tôi vào bao tải rồi đi tiếp. Tôi và chị Li-ô-la hiểu ra rằng đây không phải trò chơi, mà là chuyện mua bán thật sự. Ông đồng nát đi đã lâu mà chúng tôi vẫn còn đứng ngẩn người ngắm đồng xu của mình.

Vừa lúc đó, ông bán kem đi ngang qua và cất tiếng rao to:

– Ai mua kem dâu không?

Chúng tôi chạy vội ra, mua hai que kem loại một xu, trong nháy mắt đã ngón ngấu hết và bắt đầu lấy làm tiếc vì đã bán chiếc ủng rẻ quá. Đến hôm sau, chị Li-ô-la bảo tôi:

– Min-ca này, hôm nay chị định sẽ bán cho ông đồng nát một chiếc ủng cao su nữa đây.

Tôi mừng rỡ hỏi:

– Chị lại tìm thấy một chiếc ủng trong bụi nữa à?

– Trong bụi làm gì còn chiếc ủng nào nữa đâu. Nhưng ở tiền sảnh nhà ta, chị thấy có nhiều ủng lắm, chỉ ít cũng phải đến chục chiếc. Nếu chúng ta bán đi một chiếc, thì chắc cũng chẳng làm sao đâu.

Nói xong, chị Li-ô-la chạy vào nhà và mang ra một chiếc ủng loại tốt và hãy còn khá mới.

Chị bảo tôi:

– Nếu như hôm qua ông đồng nát mua chiếc ủng rách với giá hai kô-pếch, thì lần này, chắc ông ta sẽ trả cho chiếc ủng hầu như còn mới này ít nhất là một rúp. Với số tiền đó, chúng ta sẽ mua được khối kem!

Chúng tôi chờ ông đồng nát cả tiếng đồng hồ. Đến khi ông ấy xuất hiện, chị Li-ô-la bảo tôi:

– Min-ca, hôm nay đến lượt em bán ủng nhé. Em là đàn ông, cho nên em phải nói chuyện với ông đồng nát. Chứ không thì ông ấy lại trả cho chị hai kô-pếch như hôm qua. Mà đối với chị em mình, bấy nhiêu tiền là quá ít.

Tôi xò chiếc ủng vào gậy và vung vẩy nó trên đầu. Ông đồng nát lại gần vườn nhà tôi và hỏi:

– Thế nào, lại bán ủng đấy à?

Tôi lí nhí nói không ra hơi:

– Vàng ạ.

– Chà, thật đáng tiếc là các cháu chỉ bán có mỗi chiếc ủng. Bác chỉ có thể giả chiếc ủng này năm cô-pếch thôi. Giá như các cháu bán cho bác hai chiếc ủng thì bác có thể giả đến hai mươi, thậm chí ba mươi cô-pếch ấy chứ. Vì ủng có đôi thì người ta mới cần. Ủng cả đôi thì giá mới cao các cháu ạ.

Chị Li-ô-la vội bảo:

– Min-ca, em chạy ngay vào nhà lấy thêm một chiếc ủng nữa ra đây.

Tôi vội chạy vào nhà và chỉ một nháy mắt sau đã mang ra một chiếc ủng cỡ đại.

Ông đồng nát đặt hai chiếc ủng cạnh nhau và thở dài buồn bã nói:

– Cái trò bán chác của các cháu làm bác thất vọng quá. Một chiếc là ủng nữ, chiếc kia là ủng nam. Cứ thử nghĩ mà xem, bác biết làm gì với hai chiếc ủng này? Bác định giả cho một chiếc ủng năm cô-pếch, thế nhưng đặt hai chiếc ủng này cạnh nhau, lại thấy hổng quá. Thôi, các cháu nhận bốn cô-pếch nhá, và chúng ta chia tay nhau như những người bạn.

Chị Li-ô-la định vào nhà lấy thêm một chiếc ủng nữa, nhưng vừa lúc đó có tiếng mẹ gọi. Mấy người khách của mẹ chuẩn bị ra về, nên mẹ gọi chúng tôi vào để chào tạm biệt. Thấy chúng tôi ngơ ngác, ông đồng nát liền nói:

– Nhẽ ra bác định trả cho các cháu bốn cô-pếch, nhưng bây giờ phải trừ đi một đồng vì bác đã phí thì giờ nói chuyện với trẻ con.

Ông đồng nát đưa cho Li-ô-la ba đồng tiền xu, loại một cô-pếch, giấu mấy chiếc ủng vào túi và đi mất. Tôi và chị Li-ô-la lập tức chạy về nhà để chia tay với mấy người bạn của mẹ: cô Ô-li-a và chú Kô-li-a đang mặc áo khoác ngoài ở tiền sảnh.

Chợt cô Ô-li-a kêu lên:

– Lạ nhỉ, một chiếc ủng của tôi thì ở đây, dưới cái móc áo này, còn một chiếc nữa thì đi đâu rồi?

Tôi và chị Li-ô-la tái mặt. Cả hai chị em đứng im, không dám động đậy.

Cô Ô-li-a nói:

– Tôi nhớ rõ ràng là tôi đã đến đây bằng cả hai chiếc ủng, vậy mà bây giờ chiếc thứ hai biến đi đâu nhỉ?

Chú Kô-li-a cũng tìm ủng của mình và nói:

– Trò quái quỷ gì thế này? Tôi cũng nhớ là mình đã đi cả đôi ủng đến đây, vậy mà bây giờ chỉ còn một chiếc, chiếc kia biến mất đi đâu mất rồi?

Nghe nói vậy, chị Li-ô-la sợ quá, đến nỗi bàn tay đang nắm chặt bỗng duỗi ra, mấy đồng xu leng keng rơi xuống đất.

Bố tôi lúc ấy cũng ra tiễn khách, trông thấy thế liền hỏi:

– Li-ô-la, con lấy tiền đâu ra vậy?

Chị Li-ô-la bắt đầu bịa chuyện để nói dối, nhưng bố bảo:

– Không có gì tồi tệ hơn là nói dối!

Chị Li-ô-la liền oà khóc. Tôi cũng oà khóc theo. Và chúng tôi cùng nói:

– Chúng con bán hai chiếc ủng cho ông đồng nát, lấy tiền để mua kem.

Nghe thấy thế, cô Ô-li-a và chú Kô-li-a sững cả người. Dĩ nhiên là sau đó bố đã mua hai đôi ủng khác đến cho cô chú ấy.

Còn tôi, mỗi lần ăn kem lại không khỏi nghĩ ngợi và thấy có gì đó không còn thoải mái như trước nữa.

(Theo truyenngan.com.vn)

Lời khuyên

Bản thân sẽ không thể vui khi làm điều bất lợi cho người khác.

TRẮC NGHIỆM

- Một bạn cùng lớp rủ em tan học vào quán điện tử chơi game, em bảo em không có tiền chơi. Bạn đó xúi em về nhà lấy một thứ gì đó bán cho đồng nát sẽ có tiền để chơi. Em chọn cách xử sự nào sau đây?*
 - Làm theo lời bạn đó để được chơi cho thoả thích.
 - Không đồng ý, nghĩ bạn đó là người xấu và từ đó không chơi với bạn nữa.
 - Giải thích với bạn làm như vậy là lấy trộm đồ của người khác, làm thiệt hại cho người khác, là không thật thà.
- Đã bao giờ em (hoặc bạn em, người thân của em) có hành động tương tự như chị em bạn Mìn-ca trong câu chuyện trên? Nếu có, em cảm thấy như thế nào? Vì sao em có cảm giác đó? Hãy chia sẻ trải nghiệm của em:*

GÀ CON NHẤT GAN

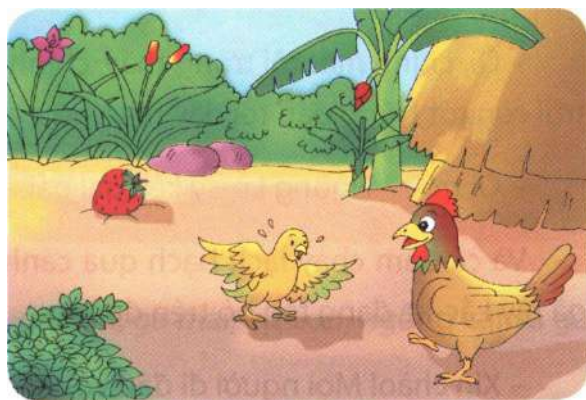
Một ngày nọ, khi gà con đang kiếm ăn trong rừng thì bất ngờ bị một quả dâu rơi trúng đầu. Gà con hốt hoảng hét toáng lên:

– Cứu với! Cứu với! Trời sắp rồi bà con ơi! Tôi phải đi tau với nhà vua ngay lập tức!

Dọc đường, gà con gặp gà mái Pen-ny. Gà mái Pen-ny hỏi:

– Này, chị gà! Chị đi đâu mà vội vã vậy?

– Ôi! Trời sắp đến nơi rồi. Chính mắt tôi trông thấy, chính tai tôi nghe thấy. Một phần bầu trời còn rớt trúng đầu tôi đây này.

– Thật kinh khủng, kinh khủng! – Gà mái Pen-ny cực ta cực tác. – Chạy mau thôi!

Và cả hai chạy thục mạng. Được một lúc, họ gặp vịt con Lúc-ky.

– Hai chị đi đâu mà vội vã thế? – Vịt con hỏi.

– Trời sắp sập rồi, trời sắp sập rồi!

– Sao chị biết? – Vịt gặng hỏi.

– Ôi, chính mắt tôi trông thấy, chính tai tôi nghe thấy, một phần bầu trời còn rớt trúng đầu tôi đây này! – Gà con bảo.

– Trời ạ! Trời ạ! – Vịt con kêu quang quác! – Chạy mau! Chạy mau!

Cả đám cắm đầu cắm cổ chạy. Thêm một lúc, cả bọn bắt gặp cô ngỗng Lô-sy đang lạch bạch trên đường. Ngỗng hỏi:

– Này, mọi người hớt hơ hớt hải chạy đi đâu thế?

Chị gà mái la lớn:

– Chạy tìm chỗ thoát thân thôi ngỗng ơi!

– Trời sắp sập rồi! – Gà mái Pen-ny cục ta cục tác.

– Và chúng tôi phải đi báo cho nhà vua! – Vịt con kêu quang quác.

– Sao chị biết trời sập? – Ngỗng ngờ vực.

– Ôi, chính mắt tôi trông thấy, chính tai tôi nghe thấy, một phần bầu trời còn rớt trúng đầu tôi đây này! – Gà con tiếp tục nói.

– Ôi trời! – Ngỗng Lô-sy kêu oai oái. – Thế thì tôi cũng phải chạy thôi!

Và cả đám chạy lạch bạch qua cánh đồng. Một lúc sau, cả bọn gặp gà tây Lắc-ke đang tản bộ trên đường.

– Xin chào! Mọi người đi đâu vội vã quá vậy?

– Chạy thoát thân mau! – Pen-ny lục cục.

– Trời đang sập! – Lúc-ky kêu quang quác.

– Và chúng tôi đang đi báo cho nhà vua! – Lô-sy la toáng.

– Thật không? – Gà tây hỏi lại.

– Ôi, chính mắt tôi trông thấy, chính tai tôi nghe thấy, một phần bầu trời còn rớt trúng đầu tôi đây này! – Vẫn điệp khúc của gà con.

– Chết mất thôi! Tôi đã nghi thế nào cũng có ngày trời sập mà! Mau lên nào, cho tôi theo với!

Cả bọn đang chạy hết tốc lực thì bất ngờ gặp cáo già Lo-xy.

– Ôi! Một ngày đẹp trời như thế này mà sao mọi người nháo nhác cả lên vậy?

– Đẹp ở đâu ra! Chạy mau, chạy mau! – Gà mái, vịt con, ngỗng cái và gà tây hét toáng. – Trời sập tới nơi kia kìa. Chúng tôi đang đi báo với nhà vua!

– Làm gì có chuyện đó? – Cáo già ngờ vực.

– Ôi, chính mắt tôi trông thấy, chính tai tôi nghe thấy, một phần bầu trời còn rớt trúng đầu tôi đây này! – Vẫn giọng gà con chiêm chiếp.

– À, tôi hiểu rồi. – Cáo già nói. – Được thôi, tôi sẽ dẫn các bạn đi gặp nhà vua!

Thế là lão cáo già Lo-xy dẫn gà con, gà mái, vịt con, ngỗng cái và gà tây đến thẳng cái hang của lão.

Và dĩ nhiên sau đó cả bọn không bao giờ còn có thể gặp được nhà vua để báo với ngài rằng trời sắp sập nữa.

(Theo truyenngan.com.vn)

Lời khuyên

Chúng ta vẫn thường lo sợ những điều do mình tưởng tượng ra. Cần đối diện với nó, hiểu rõ những điều làm cho ta sợ hãi để vượt qua nó.

William J. Bennett

TRẮC NGHIỆM

1. Các con vật tin vào chuyện trời sắp sập đã nhận kết cục như thế nào?

- Được một phen hoảng hốt.
- Gặp được nhà vua để tâu về chuyện trời sắp sập.
- Cả bọn làm mỗi ngon cho cáo già.

2. Theo em, câu chuyện trên cho ta bài học gì?

- Phải đối diện với nỗi sợ để nhận biết rõ cái gì khiến ta sợ hãi.
- Không nên phao tin đồn nhảm khi chưa biết rõ sự việc.
- Đừng tự huỷ hoại mình đến mất sáng suốt để rồi rước hoạ vào thân.

ĐẠI BÀNG VÀ CHIM SẾ

Ở khu rừng nọ, có một con đại bàng huênh hoang hóm hĩnh vì nó cho rằng nó là chúa tể của các loài chim, rằng nó khoẻ nhất, kêu to nhất và bay cao nhất.

Một hôm, đại bàng tập hợp tất cả các loài chim lại và lên giọng thách thức:

– Hỡi các loài chim, trong các ngươi có kẻ nào dám đọ sức kêu to, ăn nhiều, bay cao cùng ta không nào?

Cả bầy chim sợ hãi nhìn nhau chẳng dám ho he một tiếng. Đại bàng càng được thể:

– Ta chấp tất cả các ngươi đấy, xem có thắng nổi ta không!

Đúng lúc ấy, một chú sếu con lên tiếng:

– Bác đại bàng ơi, thi ăn nhiều, kêu to với bác thì chúng em chẳng dám rồi, nhưng thi bay cao với bác thì em cũng thử một lần xem sao!

Cả đại bàng lẫn các loài chim khác đều sững sốt ngoảnh lại nhìn chim sẻ nhưng nó không hề nao núng.

Cuộc thi bắt đầu. Đại bàng vỗ cánh bay lên. Khi đã bay cao hơn cả những ngọn cây cao nhất, đại bàng liền gọi:

– Ê, sẻ con chết rắp ở đâu rồi?

Lúc ấy sẻ bay lên đầu đại bàng, đáp:

– Em đây, bác cứ yên tâm, em không bỏ cuộc đâu. Đại bàng cố sức bay cao lên nữa. Khi cao hơn cả những đỉnh núi mù sương, đại bàng lại cất tiếng gọi:

– Thế nào, sẻ con, vẫn theo ta được đấy chứ?

Chim sẻ lại bay lên trả lời:

– Vâng, em vẫn cố theo bác đây. Chùng bác mệt rồi sao mà bay chậm thế?

– Đời nào!

Đại bàng nói hỏn hển rồi bay ngược lên cao, cao mãi, lần này đại bàng đã ở trên cả những đám mây trắng xoá. Nó tin là sẻ con chẳng thể nào bay lên tầng cao này được. Đôi cánh nó đã mỏi rã rời. Cổ và đầu nặng trĩu, đại bàng thờ hỏn hển, nói chẳng ra hơi:

– Sẻ con chịu thua ta rồi chứ?

– Chưa đâu, em vẫn ở trên đầu bác đây thôi! – Giọng sẻ con vẫn lanh lảnh.

Đại bàng quyết không chịu thua chim sẻ. Nó lấy hết sức tàn rướn lên cao nhưng không được nữa. Từ trên cao, nó rơi thẳng xuống vực như một hòn đá. Khi ấy, sẻ con chỉ việc xoè cánh ra từ từ hạ xuống giữa các loài chim đang nóng lòng chờ kết quả cuộc đọ sức. Chúng không hiểu sẻ con có mưu mẹo gì mà thắng được đại bàng vốn bay cao nhường ấy. Chỉ có một con sẻ khác là trông thấy lúc cuộc thi bắt đầu, sẻ con đã đậu ngay trên lưng đại bàng. Thì ra, đại bàng đã mất công chờ chim sẻ trên lưng mà không biết. Mỗi lần đại bàng cất tiếng hỏi, sẻ con lại từ trên lưng đại bàng bay lên đáp lời, thành thử nó chẳng mất tí sức nào mà vẫn thắng đại bàng.

(Theo *Truyện cổ thế giới về loài vật*)

Lời khuyên

Biết được điểm mạnh, điểm yếu của bản thân cũng như của đối phương, tự tin, phát huy trí thông minh và lòng dũng cảm thì việc khó đến mấy cũng sẽ thành công.

TRẮC NGHIỆM

1. Vì sao cả bầy chim sợ hãi không dám đọ sức với đại bàng?

- a. Vì đại bàng là con chim to khỏe.
- b. Vì bầy chim thiếu sự tự tin.

2. Chim sẻ đã thắng đại bàng vì lí do nào?

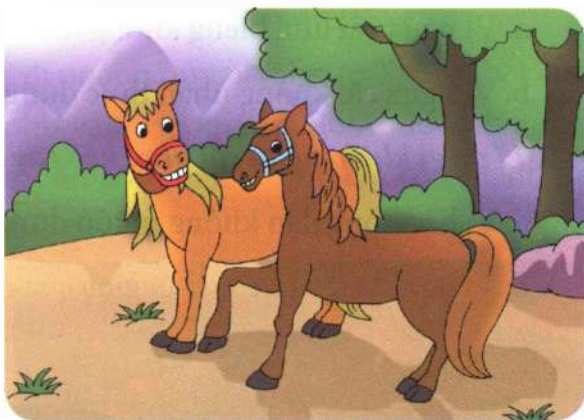
- a. Chim sẻ biết tự trọng, có trí thông minh và lòng dũng cảm.
- b. Chim sẻ biết điểm mạnh, điểm yếu của bản thân.
- c. Đại bàng kiêu ngạo và chủ quan nên đã mắc mưu chim sẻ.
- d. Tất cả các ý trên.

CHUYỆN HAI CON NGỰA

Ngựa cái ngày đêm không làm lụng gì, chỉ tha thẩn trên cánh đồng, còn ngựa đực đêm đêm mới được thả đi ăn, ban ngày phải cày đất. Thấy vậy, ngựa cái mới bảo ngựa đực:

– Anh việc gì phải kéo cày nhì? Giá tôi mà ở địa vị anh, tôi không chịu thế đâu. Chủ mà lấy roi quật tôi, tôi sẽ tung vó đá lại cho coi.

Sang ngày hôm sau, ngựa đực bèn nghe theo lời ngựa cái. Bác nông dân thấy ngựa đực trở nên ương bướng, bèn đóng ngựa cái vào vai cày để cày đất.

(Theo truyenngan.com.vn)

Lời khuyên

Xúi giục người khác làm bậy thì trước tiên sẽ làm hại chính mình.

TRẮC NGHIỆM

1. Vì sao ngựa cái xui ngựa đực không kéo cày?

- a. Vì ngựa cái lười biếng không muốn lao động vất vả.
- b. Vì ngựa cái không nhận thức đúng về mình và về người khác.

2. Lí do gì khiến ngựa cái phải kéo cày thay ngựa đực?

- a. Vì bác nông dân không muốn dùng ngựa đực để kéo cày nữa.
- b. Vì ngựa đực nghe lời xúi giục của ngựa cái, không chịu làm việc.

ÔNG LÃO VÀ CON LỪA

Một ông lão cùng đứa cháu đem một con lừa ra chợ phiên để bán. Để con lừa khỏi mệt mỏi thì mới có thể bán được giá cao, họ buộc chân lừa lại và hai ông cháu khệ nệ gánh con lừa đi. Được một đoạn, một người đi đường trông thấy phá lên cười và bảo: "Có con lừa mà không chịu cưỡi lại khiêng nó. Sao mà dại thế không biết!" Ông lão nhận thấy mình dại thật, vội để con lừa xuống, cời trói cho nó và để đứa cháu cưỡi lên lưng lừa, còn ông thì lẻo đẻo theo sau.

Một lúc sau, một người khác thấy thế, mắng thẳng cháu: "Mày rõ là đồ bất hiếu! Sao lại để ông mày già yếu thế mà đi bộ. Chính mày phải đi bộ mới đúng!" Nghe có lí, ông già leo lên lưng con lừa, đứa cháu thì bước theo sau.

Đến một đoạn nữa, ba cô gái đi qua thấy vậy, bảo: "Tội nghiệp thằng bé, còn nhỏ dại mà phải lê đéo theo sau thế kia, trong khi ông già khôn ngoan lại chằm chệ trên lưng lừa!" Ông già nhận thấy ý kiến này đúng, bảo thằng cháu cùng lên ngồi trên lưng lừa.

Rồi lại một toán người khác đi ngang qua phê bình: "Sao lại bắt con lừa đáng thương ấy chở nặng như vậy? Họ không biết thương hại con vật già nua của họ tí nào cả. Ra đến chợ thì khéo họ chỉ còn mảnh da lừa để bán!" Hai ông cháu không có cách nào đành xuống đi bộ, để con lừa đi thong dong đằng trước.

Chưa hết, một khách qua đường thấy vậy than rằng: "Sao họ không để con lừa vào lồng kính mà thờ nhĩ! Họ đi mòn giày của họ để mà bảo vệ cho con lừa. Rõ đúng là ba con lừa!"

Bấy giờ ông lão mới trả lời: "Vâng, tôi mới là một con lừa chính cống vì suốt từ sáng tới giờ, tôi chỉ làm theo ý của người khác mà thôi!"

(Theo truyenngan.com.vn)

Lời khuyên

Cần hiểu rõ việc mình làm để có chính kiến, không thể chạy theo ý kiến của người khác vì mỗi người mỗi ý, như vậy sẽ không bao giờ đạt được kết quả và chỉ làm trò cười cho thiên hạ.

TRẮC NGHIỆM

1. Nếu là ông lão, em sẽ chọn cách xử sự như thế nào? Nêu lí do vì sao em chọn cách đó:

.....

.....

.....

2. Khi em đang thực hiện một việc gì đó, mỗi người đến lại đưa ra một lời khuyên khác nhau, em sẽ chọn cách nào sau đây:

- a. Lắng nghe ý kiến của mọi người chỉ để tham khảo và lựa chọn cách tốt nhất theo chủ kiến của mình.
- b. Thấy ý kiến nào cũng hay và thử làm theo các ý kiến đó.
- c. Bỏ ngoài tai tất cả các ý kiến và nhất quyết chỉ làm theo ý mình đã định.

CHUỘT NHÀ VÀ CHUỘT ĐỒNG

Chuột Nhà và Chuột Đồng xưa kia là bạn thân của nhau. Chuột Đồng sống ở nông thôn, ngày ngày ra đồng ăn thóc, cuộc sống rất vui vẻ và êm đềm. Chuột Nhà sống trong một hốc tường của một gia đình giàu có ở thành phố. Khi chủ nhà đi vắng, Chuột Nhà

lấy trộm thức ăn của chủ để ăn. Nào là đỗ, thóc, pho-mát, mật ong... đủ cả, chẳng thiếu thứ gì. Cuộc sống của Chuột Nhà thật là sung túc. Một hôm, Chuột Đồng mời Chuột Nhà đến chơi. Chuột Nhà diện lễ phục thật oách về chốn đồng quê dự tiệc. Chuột Đồng mang đại mạch và thóc mà mình dự trữ được ra đãi khách.

Vừa ăn, Chuột Nhà vừa bảo Chuột Đồng:

– Bạn thân mến ơi, bạn sống như một con kiến tấm thường vậy. Còn ở chỗ tôi thì có biết bao nhiêu là thứ ngon! Không tin, bạn hãy lên thành phố mà hưởng thụ cùng với tôi.

Thế là Chuột Đồng theo Chuột Nhà lên thành phố sinh sống.

Trong bếp nhà chủ, Chuột Đồng thấy vô khối là đỗ, thóc, lại còn có cả pho-mát, mật ong... Nó thềm đến nỗi nước miếng cứ chảy ra ròng ròng. Không ngờ Chuột Nhà lại sung sướng như vậy! Nó rất ngưỡng mộ Chuột Nhà.

Khi chúng đang chuẩn bị đánh chén thì có tiếng người mở cửa bếp. Chuột Nhà nghe thấy tiếng động liền ba chân bốn cẳng chui tọt vào hang. Khi xung quanh yên tĩnh trở lại nó mới dám chui ra. Vừa định cầm miếng pho-mát lên thì lại có người mở cửa bếp đi vào. Chuột Nhà lại vội vàng trốn vào hang.

Chúng kiến mọi việc từ nãy đến giờ, mặc dù đói đến mức bụng sôi lên òng ọc, nhưng Chuột Đồng vẫn nói với Chuột Nhà:

– Tạm biệt bạn thân mến! Bạn cứ việc hưởng thụ những của ngon vật lạ này đi. Còn tôi

không muốn ăn ngon mà cứ phải nơm nớp lo sợ như thế đâu. Tôi sẽ quay về ăn thóc, ăn ngô, sống một cuộc sống bình thường và yên ổn ở quê nhà.

(Theo Truyện ngụ ngôn Aesop)

Lời khuyên

Cần hiểu được giá trị đích thực của cuộc sống không chỉ ở sự sung túc, ăn ngon mặc đẹp, vì đó chỉ là sự thoả mãn nhu cầu vật chất. Nếu giá trị tinh thần không được đảm bảo thì con người sẽ không thể vui vẻ, hạnh phúc.

TRẮC NGHIỆM

1. Vì sao Chuột Đồng quyết định từ bỏ cuộc sống sung túc với Chuột Nhà để trở về quê sống cuộc sống đạm bạc?

- a. Vì nó không quen với cách sống ở thành phố.
- b. Vì cuộc sống ở quê tuy đạm bạc nhưng yên ổn, không phải lo sợ điều gì.
- c. Vì nó thấy ở thành phố cứ phải nơm nớp lo sợ.

2. Em sẽ chọn sống ở đâu trong các tình huống sau:

- a. Ở với bố mẹ nghèo túng, thiếu thốn mọi thứ nhưng gia đình luôn đầm ấm, vui vẻ.
- b. Ở với gia đình họ hàng (ông, bà, cô, dì, chú, bác,...) thật giàu có, đầy đủ tiện nghi nhưng hay bị những người anh chị em họ bắt nạt, chê cười hoặc hắt hủi.

3. Em hãy chia sẻ lí do vì sao em lựa chọn cách đó:

.....

.....

.....

“ĐẠI BÀNG – GÀ”

Một người đàn ông nọ tìm thấy một quả trứng chim đại bàng, bèn đặt nó vào ổ gà mái đang trong thời kì ấp trứng. Chim đại bàng con cùng nở ra và lớn lên với đàn gà con. Từ nhỏ cho đến lớn, đại bàng con đều làm những việc như những con gà thực thụ vì nó luôn nghĩ mình cũng là con gà. Nó đào đất tìm giun và côn trùng, cũng kêu chiêm chiêm, chích chích... nhưng đôi khi nó cũng bay được một quãng trên không trung.

Năm tháng trôi qua, con “đại bàng – gà” cũng đã trưởng thành. Một ngày đẹp trời, nó nhìn lên bầu trời và thấy một con chim rất đẹp, dũng mãnh lướt đi trong gió. Nó ngược nhìn con chim đang bay đầy vẻ kính sợ và hỏi những con gà quanh đó: “Ai thế nhỉ?” “Đó là chim đại bàng, chúa tể của các loài chim.” – Lũ gà trả lời. – “Ông ấy thuộc về bầu trời, còn chúng ta thuộc về mặt đất vì chúng ta là gà.”

Con “đại bàng – gà” sau đó cũng chỉ biết bới đất tìm giun, cam chịu với số phận của mình.

Nó đã sống và chết như một con gà vì nó luôn nghĩ mình chỉ là một con gà mà thôi. Vì vậy, nó cũng chưa bao giờ mơ ước được bay vút lên trời xanh như tổ tiên ngàn đời của nó.

(Nguồn: Internet)

Lời khuyên

Trong cuộc sống, nếu bạn tin rằng bạn chỉ là một người tầm thường, bạn sẽ sống một cuộc sống tầm thường và vô vị, đúng như những gì mình đã tin. Nếu bạn đã từng mơ ước trở thành đại bàng, bạn hãy đeo đuổi ước mơ đó và đừng sống như một con gà.

TRẮC NGHIỆM

1. Theo em, tại sao con đại bàng con chỉ biết bới đất tìm giun, sống cuộc sống của một con gà?

- a. Vì nó luôn nghĩ mình là một con gà, chưa bao giờ tự khám phá về bản thân, dù nó vốn là dòng dõi của đại bàng.
- b. Vì nó thấy cuộc sống của đàn gà thật yên ổn, không phải lo nghĩ gì.
- c. Vì nó cam chịu với số phận của mình, không có ước mơ và hoài bão gì.

2. Em rút ra được bài học nào cho bản thân sau khi đọc xong câu chuyện trên?

CHIẾC ÁO MỚI CỦA ANH EM NHÀ QUẠ

Một tổ chim rất xinh xắn nằm cheo leo trên ngọn cây bần, đó là gia đình của chị Quạ Đen. Chị Quạ Đen sống rất cần mẫn và chăm chỉ. Chị một mình nuôi dạy ba con khôn lớn. Ngày ngày, chị phải tảo tần khắp nơi tìm mồi nuôi con. Ba đứa con của chị rất ngoan nên được hàng xóm láng giềng yêu thương.

Chị Quạ Đen rất mực tự hào và thương yêu các con của mình. Vì muốn con không thua thiệt bạn bè nên nhân dịp năm mới sắp đến, chị gọi các con lại và bảo:

– Mẹ sẽ sắm cho các con mỗi đứa một chiếc áo mới, các con thích loại áo nào?

Nghe tin này, ba anh em nhà quạ vây quanh mẹ vui mừng, thích thú, con nào cũng rạo rức, cười nói líu lo. Có lẽ vì sống trong vương quốc của muôn loài chim với vô vàn chiếc áo đẹp nên ba anh em nhà quạ từ lâu đã rất thèm muốn được như họ. Quạ anh lên tiếng trước:

– Con muốn có chiếc áo của anh Ó Cá.

Quạ em tiếp lời Quạ anh:

– Con thích chiếc áo của bác Công Cộc.

Quạ út không chút đắn đo:

– Áo của anh Chàng Bè là đẹp nhất! Con thích một chiếc như thế.

Các con vừa dứt lời, chị Quạ Đen vội vàng ra chợ. Chẳng mấy chốc, chị mang về ba cái áo rồi chia cho ba đứa con.

Quạ anh mặc áo mới vào, rồi náo nức rời khỏi tổ đi tìm bạn bè để khoe. Ngoài trời, những sợi nắng vàng chiếu óng ánh xuống từng ngọn

cây, kẽ lá. Mây xanh trong trẻo như những thỏi ngọc bích treo lơ lửng giữa không trung. Gió hiu hiu thổi nhẹ nhẹ. Trên từng ngọn cây, cành lá, đông đủ các loài chim áo xanh, áo vàng, áo nâu, áo đen... đua nhau hót ríu rít. Quạ anh sung sướng đến góp vui cùng với anh em, bạn bè trong xóm. Nhưng Quạ anh vừa đáp xuống, muôn loài chim quanh đó bay tán loạn. Cô Nhạn Sen thường ngày rất điệu dàng, lại chơi rất thân với gia đình chị Quạ Đen, nay nhìn Quạ anh bỗng nhiên kêu la thảm thiết:

– Chạy mau, chạy mau! Ó Cá xuất hiện là sắp có trận đánh ghen dữ dội cho mà xem!

Quạ anh thất vọng. Nó đứng khựng lại và nhận ra những gì tệ hại đem đến cho mình chính là vì anh Ó Cá. Nghĩ đến Ó Cá, Quạ anh còn thấy ngao ngán huống chi cô Nhạn Sen. Bởi loài Ó Cá thường rất hay ghen, chỉ cần nhìn thấy bất cứ loài chim trống nào trò chuyện với chim mái là lập tức xảy ra những trận giao tranh quyết liệt. Càng nghĩ càng lo lắng, Quạ anh lật đật bay về tổ.

Quạ em thường ngày rất xinh xắn, nay mặc chiếc áo của bác Cổng Cộc vào nom thật khó coi.

– Ôi! Đen sì sì, ghê quá! Ghê quá!

Các loài chim xúm xít vào cười chê Quạ em một cách hả hê, vì bác Cổng Cộc không những lông đen mà dáng người còn xấu xí. Ưu điểm của bác Cổng Cộc là dũng cảm, cần cù và siêng năng. Chỉ mặc chiếc áo của bác không thôi thì Quạ em không thể nào sánh được với bác. Bác phải lặn sừng sục dưới nước suốt cả ngày để bắt cá giúp họ hàng không bao giờ thiếu ăn, đói khổ. Những đặc điểm này thì Quạ em không hề có. Quạ em lao nhanh về tổ để lẩn tránh những ánh mắt hiếu kì đang nhòm ngó mình.

Quạ út khó khăn lắm mới mặc được chiếc áo của anh Chàng Bè vào. Chiếc áo của Chàng Bè rộng thùng thình, Quạ út lại thấp bé, còm nhom.

Cho nên mới nhìn, ai cũng tưởng chiếc áo Chàng Bè biết bay chứ không nhìn thấy Quạ út đâu cả.

– Chiếc áo nặng quá làm sao mình bay nổi!

Nhưng Quạ út vẫn cố gắng để trở thành anh Chàng Bè.

Cái mỏ lẫn cái cổ của anh Chàng Bè là một "kì công" của thiên nhiên, bởi miếng da dưới cổ trể xuống lòng thòng tạo thành cái bọc trông giống như chiếc ba lô của trẻ em mỗi khi đeo ngược. Thức ăn chính của Chàng Bè là rắn và cá. Chàng Bè bắt rắn và cá rất điêu luyện, rồi bỏ vào chiếc "ba lô" ấy và mang về cho gia đình đánh chén. Trong khi đó, Quạ út bé tí thì sao có thể bắt rắn, cá để bỏ vào ba lô như anh ta được?

Nhìn trước nhìn sau, Quạ út cứ thò ra thụt vào bên tán cây trâm bầu. Vừa xấu hổ vừa mệt mỏi, Quạ út bèn cởi chiếc áo ra, cuộn tròn lại, vác lên vai rồi vội vã bay về tổ.

Chị Quạ Đen rất bất ngờ khi ba đứa con ngoan của mình quay về nhà với nét mặt tiu nghỉu, mếu máo, áo mới đâu chẳng thấy mặc. Chưa kịp để mẹ hiểu rõ trắng đen như thế nào, ba anh em nhà quạ cùng mang ba chiếc áo ra trả lại mẹ.

– Chúng con nhọc quá mẹ ơi!

Chị Quạ Đen như đã hiểu ra sự việc, nhìn các con mỉm cười âu yếm:

– Chúng ta là quạ, chúng ta không thể mặc áo của anh Ó Cá, bác Cồng Cộc, anh Chàng Bè mà chỉ mặc được áo của loài quạ thôi các con à!

Trả lại những chiếc áo nặng nề cho mẹ xong, ba anh em nhà quạ nhảy múa tung tăng trong tổ.

– Thoải mái quá! Như vậy mới đúng là quạ!

Chiều buông xuống êm
đềm. Từng bầy chim đang
bay luyện, hót líu lo. Ba anh
em nhà quạ lại vô tư vui đùa
bên những loài chim khác
trên cánh đồng trải rộng.

(Theo Chim hót giữa mùa nước nổi – Huỳnh Mẫn Chi)

Lời khuyên

Người ta chỉ thấy thoải mái nhất lúc được là chính mình. Không ai trên thế gian này lại muốn làm một bản sao hay “cái đuôi” của một người nào đó. Đánh mất đi “cái tôi” của riêng mình, bạn có còn là bạn nữa không? Hãy sống theo cách mà bạn muốn để bạn là một cái tôi độc lập không hoà lẫn vào đâu. Chỉ có bạn mới biết được điều gì là tốt cho mình để chối từ những gì không thuộc về mình.

TRẮC NGHIỆM

Nếu ở vào tình cảnh của một trong các anh em nhà quạ, em có thấy thoải mái không? Tại sao? Hãy nêu nhận xét của em:

.....

.....

.....

MUỖI VÀ SƯ TỬ

Một con muỗi rất muốn trở thành chúa sơn lâm, bèn nghĩ: “Trong khu rừng này, Sư Tử là chúa sơn lâm, như vậy chắc hẳn là người mạnh nhất. Nếu mình có thể đánh bại nó, thì mình sẽ đương đương chính chính là chúa sơn lâm rồi”.

Muỗi quyết định sẽ tuyên chiến với Sư Tử. Muỗi bay đến bên Sư Tử và nói:

– Đây chúa sơn lâm, trong khu rừng này chỉ có tôi là không sợ anh. Không tin anh thử thì biết ngay.

Muỗi cứ bay vo ve trước mặt Sư Tử. Đương nhiên là Sư Tử chẳng bao giờ thèm để mắt đến loài vật nhỏ bé ấy, vì chỉ cần tiện chân khua mấy cái là nó toi đời.

– Lẽ nào anh không dám chấp nhận lời thách đấu của tôi? Nếu anh còn là chúa sơn lâm thì hãy nhận lời thách đấu đi. Anh dùng móng vuốt vỗ tôi hay là dùng răng để cắn tôi?

Muỗi vừa thách thức Sư Tử, vừa vo ve xông thẳng vào đốt xung quanh mũi nó và những chỗ không có lông. Sư Tử vô cùng tức giận bảo:

– Cái con muỗi ranh này, dám coi thường ta hả? Thế thì ta sẽ cho mi một trận để hết vo ve.

Nói xong, Sư Tử che mũi đi. Muỗi bay tới bay lui, Sư Tử dùng móng vuốt cào nát hết cả mặt và mũi mà vẫn không tóm được Muỗi. Chán quá, Sư Tử ta đành bỏ đi.

Sau khi tưởng rằng đã thắng Sư Tử, Muỗi luôn hát vang khúc ca thắng lợi ở khắp mọi nơi. Vừa bay, nó vừa hét:

- Ta đã thắng Sư Tử, ta đã trở thành chúa sơn lâm, ta là người mạnh nhất!

Vô cùng sung sướng, nó cứ bay qua bay lại. Đột nhiên, Muỗi bị dính chặt vào mạng nhện.

Trước khi bị Nhện ăn thịt, Muỗi mới than thở rằng:

- Ta tưởng ta đã thắng kẻ mạnh nhất là Sư Tử, nhưng không ngờ lại bị một con nhện bé tí tẹo tiêu diệt.

(Theo Truyện ngụ ngôn Aesop)

Lời khuyên

Trên thế giới này, không có ai là mạnh tuyệt đối, cũng như không có ai yếu thế hoàn toàn. Những kẻ vô cùng mạnh cũng có nhược điểm của mình, và những kẻ yếu cũng có bản lĩnh riêng.

TRẮC NGHIỆM

**Em hãy nêu nhận xét của mình về con muỗi trong câu chuyện trên.
Em rút ra được bài học gì qua câu chuyện này?**

.....

.....

.....

ÔNG TRẠNG NỒI

Thuở xưa, có một chàng trai thông minh, ham học nhưng nhà rất nghèo, hằng ngày phải đi kiếm củi bán lấy tiền ăn học. Đến bữa, chàng phải đợi nhà bên cạnh ăn xong mới chạy sang mượn nồi để nấu cơm, rồi lại cọ sạch và mang trả.

Năm ấy, nhà vua sắp mở khoa thi kén chọn nhân tài. Chàng học trò nghèo ngày đêm miệt mài học tập. Ngày thi đến, chàng lên kinh đô dự thi và đỗ trạng nguyên. Sau bữa tiệc ban thưởng, nhà vua phán bảo quan trạng:

– Ta cho phép người về quê tạ ơn tổ tiên, thăm làng xóm rồi trở lại kinh đô lo việc nước. Ta muốn thưởng cho người một vật báu. Vậy nhà người chọn thứ gì?

Vua rất đỗi ngạc nhiên khi thấy quan trạng nói rằng chỉ xin một chiếc nồi nhỏ.

Hôm sau, quan trạng lên đường về quê, mang theo chiếc nồi nhỏ đúc bằng vàng do nhà vua ban tặng. Đến cổng làng, quan trạng xuống kiệu, chào hỏi mọi

người rồi tay cầm chiếc nôi đi thẳng đến nhà ông bà hàng xóm trước kia. Gặp ông bà, quan trạng vui vẻ nói:

– Thưa ông bà, tôi xin biếu ông chiếc nôi bằng vàng nhà vua vừa ban cho tôi để tạ ơn ông bà. Nhờ ông bà có lòng giúp đỡ, tôi mới được như ngày nay.

Giữa lúc mọi người còn chưa hiểu chuyện gì thì quan trạng mỉm cười, thông thả nói:

– Hồi đó vì nghèo, suốt mấy tháng ôn thi, tôi không có thì giờ đi kiếm gạo nên đã cố tình mượn nôi của ông bà đây để vét cơm cháy ăn. Nay đồ đạc rồi, tôi có chút quà nhỏ trả ơn ông bà thôi mà.

Nghe lời bộc bạch, ai nấy đều xúc động, cảm phục gương hiếu học và lòng biết ơn của quan trạng. Ông trạng nguyên trẻ tuổi ấy chính là Tô Tịch, một người nổi tiếng của nước ta thời xưa. Vì sự tích đó người ta gọi ông là Trạng Nôi.

(Theo *Truyện dân gian Việt Nam*)

Lời khuyên

Hiểu được giá trị của con người là phải biết trả ơn người đã giúp đỡ mình trong lúc khó khăn bởi nhờ sự giúp đỡ đó ta mới có được thành công trong cuộc sống.

TRẮC NGHIỆM

Theo em, mọi người cảm phục quan trạng ở những phẩm chất gì?

.....

.....

.....

.....

CHIẾC TĂM THẦN

Trong làng kia có một ông nhà giàu. Một hôm ông mở rương lấy quần áo, thấy mất một nén vàng. Ông có ba người giúp việc, nhưng chẳng biết nghi cho ai.

Ông bèn đưa cả ba lên trình quan. Quan hỏi, nhưng chẳng ai chịu nhận. Quan liền nói:

– Đây, ta có bốn chiếc tấm thần bằng nhau. Mỗi người hãy ngậm một chiếc trong miệng. Cái thứ tư ta cất đi để mai so lại. Kề nào nói dối, cái tấm sẽ dài ra. Ta sẽ trị tội không tha.

Nói xong, quân lính đem giam riêng mỗi người một nơi. Trong ba người ấy thì người tên Tư chính là thủ phạm. Hắn nghĩ thầm:

– Ta phải cắn bớt cho tấm ngắn đi một ít, để ngộ nhỡ nó có dài ra cũng không sao.

Đến gần sáng, Tư lại cắn bớt đi ít nữa, chỉ còn một nửa chiếc tấm trong miệng.

Sáng hôm sau, quan cho gọi cả ba người lên rồi đem cái tấm thứ tư ra để so.

Ba cái kia bằng nhau, chỉ có tấm của tên Tư là ngắn hơn. Biết không giấu được, Tư đành phải cúi đầu nhận tội. Quan sai đánh Tư một trăm roi và bắt trả lại nén vàng cho chủ.

Lời khuyên

Thật thà, trung thực là đức tính đáng quý khiến ta sống đàng hoàng, không phải lo lắng đối phó với bất cứ điều gì.

Tất cả những điều gian xảo, dối trá trước sau cũng sẽ bị bại lộ và hậu quả đem đến thật khó lường.

TRẮC NGHIỆM

Ghi nhận xét của em về hành vi của nhân vật Tư trong câu chuyện trên. Hành động đó cuối cùng có đem lại ích lợi cho Tư không? Vì sao?

MỤC LỤC

Lời nói đầu	3
-------------------	---

PHẦN MỘT: KHÁI NIỆM CƠ BẢN 5

I. Khái niệm 5

1. Tự nhận thức là gì?	5
------------------------------	---

2. Tầm quan trọng của kĩ năng tự nhận thức	6
--	---

II. Hướng dẫn tự nâng cao nhận thức bản thân 9

1. Về quan hệ xã hội	9
----------------------------	---

2. Về cảm xúc	10
---------------------	----

3. Về đặc điểm cá nhân	11
------------------------------	----

4. Về định hướng nghề nghiệp	13
------------------------------------	----

PHẦN HAI: ĐỌC TRUYỆN VÀ THỰC HÀNH KĨ NĂNG 14

Lời khuyên của người cha	14
--------------------------------	----

Hai hạt lúa	17
-------------------	----

Ông lão đánh cá và con cá vàng	19
--------------------------------------	----

Chiếc nhẫn kim cương	22
----------------------------	----

Vết sẹo	24
---------------	----

Phút giây hạnh phúc	27
---------------------------	----

Hai viên gạch xấu xí	29
----------------------------	----

Cha và con gái	31
----------------------	----

Tình thương không lời	33
-----------------------------	----

Chiếc đèn ông sao	36
Rùa học bay	38
Cho em bốn ngón	41
Đóng vai người vỗ tay	42
Sức mạnh của lòng quyết tâm	44
Họ có nghèo không?	47
Ngọn nến	49
Đôi ủng cao su và những chiếc kem	51
Gà con nhát gan	56
Đại bàng và chim sẻ	60
Chuyện hai con ngựa	63
Ông lão và con lừa	64
Chuột Nhà và Chuột Đồng	66
"Đại bàng – gà"	69
Chiếc áo mới của anh em nhà quạ	71
Muối và Sư Tử	75
Ông Trọng Nồi	77
Chiếc tắm thần	79

NHÀ XUẤT BẢN ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

Địa chỉ: 136 Xuân Thủy – Cầu Giấy – Hà Nội

Điện thoại: 04. 37547735 | Fax: 04. 37547911

Email: hanhchinh@nxbdhsp.edu.vn | Website: www.nxbdhsp.edu.vn

Rèn KĨ NĂNG SỐNG cho HỌC SINH

Kĩ năng tự nhận thức

Chịu trách nhiệm xuất bản:

Giám đốc: TS. NGUYỄN BÁ CƯỜNG

Chịu trách nhiệm nội dung:

Tổng biên tập: GS.TS. ĐỖ VIỆT HÙNG

Chịu trách nhiệm bản quyền nội dung:

CÔNG TY TNHH MTV TM & DV VĂN HOÁ MINH LONG

Biên tập nội dung:

ĐOÀN THANH TRANG – ĐẶNG MINH THUÝ

Kỹ thuật vi tính:

MINH LONG

Trình bày bìa:

TRỌNG KIÊN

Đối tác liên kết:

CÔNG TY TNHH MTV TM & DV VĂN HOÁ MINH LONG

RÈN KĨ NĂNG SỐNG CHO HỌC SINH KĨ NĂNG TỰ NHẬN THỨC

Mã số: 02.02.194/450 – TK 2015

ISBN: 978-604-54-1704-1

In 3.000 cuốn, khổ 17x24cm, tại Công ty CP in Sao Việt

Địa chỉ: Số 9, ngõ 40 Ngụy Như Kon Tum, Thanh Xuân, Hà Nội.

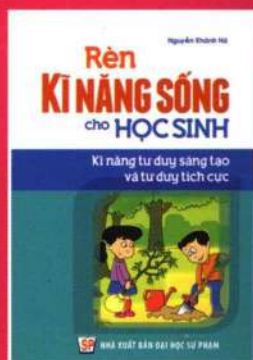
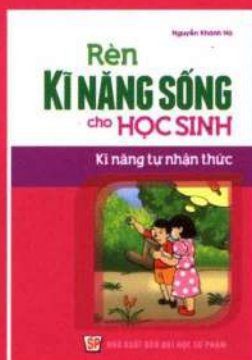
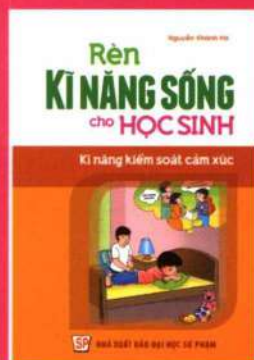
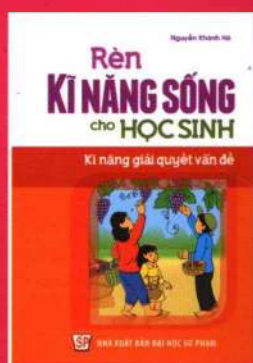
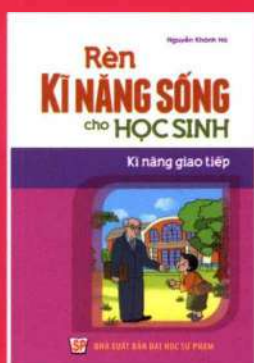
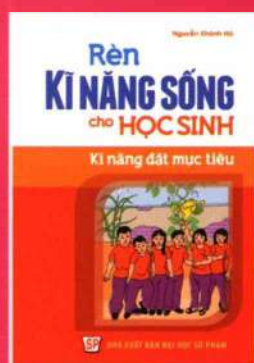
Số xác nhận ĐKXB: 106-2015/CXBIPH/194-03/ĐHSP

Giấy xác nhận ĐKXB: số 209/CXBIPH-QLXB ngày 15 tháng 01 năm 2015

Quyết định XB số 744/QĐ-NXBĐHSP ngày 7 tháng 12 năm 2015

In xong và nộp lưu chiểu quý I năm 2016.

Rèn KĨ NĂNG SỐNG cho HỌC SINH

ISBN: 978-604-54-1704-1

8 936067 593112

Giá: 23.000 VNĐ